

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

13 Μαρτίου 2023

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 1496

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. απόφ. 794/2022*

Λήψη απόφασης επί της γνωστοποίησης συγκέντρωσης σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 10 του ν. 3959/2011 που αφορά στη συγχώνευση κατά την έννοια της παρ. 2 στοιχ. α' του άρθρου 5 του ν. 3959/2011 των φορέων με τις επωνυμίες «The Standard Club Ltd», «The North of England Protecting and Indemnity Association Limited» και «The North of England Mutual Insurance Association (Bermuda) Limited».

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΜΗΜΑ

Συνεδρίασε στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του 1ου ορόφου του κτηρίου των γραφείων της, επί της οδού Κότσικα 1Α, Αθήνα, την 29η Ιουλίου 2022, ημέρα Παρασκευή και ώρα 13:00, με την εξής σύνθεση:

Προεδρεύουσα: Χαρίκλεια Νικολοπούλου (Αντιπρόεδρος).

Ιωάννης Στεφάτος (Εισηγητής).

Σωτήριος Καρκαλάκος και

Μιχαήλ Πολέμης, λόγω κωλύματος του τακτικού μέλους Ιωάννη Πετρόγλου.

Γραμματέας: Ηλιάνα Κούτρα.

Θέμα της συνεδρίασης: Λήψη απόφασης επί της γνωστοποίησης συγκέντρωσης σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 10 του ν. 3959/2011 που αφορά στη συγχώνευση

* Η παρούσα απόφαση εκδίδεται σε δύο (2) επιπλέον εκδόσεις με τα διακριτικά: (1) Προς Δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, και (2) Έκδοση για τα γνωστοποιούντα μέρη. Από τις παραπάνω εκδόσεις έχουν αφαιρεθεί τα απόρρητα επιχειρηματικά στοιχεία (όπου η ένδειξη [...]) τα οποία δεν θα πρέπει να περιέλθουν σε γνώση του αντίστοιχου αποδέκτη της έκδοσης, σύμφωνα με το άρθρο 41 του ν. 3959/2011 (Α' 93), και τον Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (Β' 54/2013).

κατά την έννοια της παρ. 2 στοιχ. α' του άρθρου 5 του ν. 3959/2011 των φορέων με τις επωνυμίες «The Standard Club Ltd», «The North of England Protecting and Indemnity Association Limited» και «The North of England Mutual Insurance Association (Bermuda) Limited».

Πριν την έναρξη της συζητήσεως, ο Πρόεδρος όρισε Γραμματέα της υπόθεσης την υπάλληλο της Γραμματείας Προέδρου, Αντιπροέδρου και Εισηγητών, Ηλιάνα Κούτρα με αναπληρώτρια την Ευαγγελία Ρουμπή.

Στην αρχή της συζήτησης, η Προεδρεύουσα έδωσε το λόγο στον Εισηγητή της υπόθεσης, Ιωάννη Στεφάτο, ο οποίος ανέπτυξε συνοπτικά το περιεχόμενο της υπ' αρ. οικ. 7230/28.7.2022 γραπτής εισήγησης επί της κρινόμενης υπόθεσης και πρότεινε, για τους λόγους που αναφέρονται αναλυτικά στην Εισήγηση την έγκριση της από 14.4.2022 (αρ. 3592) γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης η οποία αφορά στη συγχώνευση των φορέων με τις επωνυμίες «The Standard Club Ltd», «The North of England Protecting and Indemnity Association Limited» και «The North of England Mutual Insurance Association (Bermuda) Limited», κατ' εφαρμογή της παρ. 3 του άρθρου 8 του ν. 3959/2011, δεδομένου ότι η εν λόγω συγκέντρωση, καίτοι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 3959/2011, δεν προκαλεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό αυτής με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού στις αγορές στις οποίες αφορά.

Η Επιτροπή στη συνέχεια, αφού αποχώρησαν από την αίθουσα οι υπηρεσιακοί παράγοντες, προχώρησε σε διάσκεψη επί της ως άνω υπόθεσης με τη συμμετοχή του Εισηγητή της υπόθεσης, Ιωάννη Στεφάτου, ο οποίος δεν έλαβε μέρος στην ψηφοφορία, και αφού έλαβε υπόψη την υπ' αρ. οικ. 7230/28.7.2022 έκθεση του αρμόδιου εισηγητή, τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης, τις απόψεις των μελών και το ισχύον νομικό πλαίσιο,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ :**A. Η ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΘΕΙΣΑ ΠΡΑΞΗ****A.1. ΙΣΤΟΡΙΚΟ – ΟΥΣΙΩΔΕΙΣ ΟΡΟΙ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ**

1. Στις 12.4.2022, με το υπ' αριθ. πρωτ. 3592 έντυπο γνωστοποίησης (εφεξής και «Γνωστοποίηση»), γνωστοποιήθηκε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού (εφεξής και «ΕΑ»), σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 10 του Ν. 3959/2011 όπως ισχύουν, η συγχώνευση των φορέων/εταιριών με τις επωνυμίες «The Standard Club Ltd» (εφεξής και SC BMA), «The North of England Protecting and Indemnity Association Limited» (εφεξής και North UK) και «The North of England Mutual Insurance Association (Bermuda) Limited» (εφεξής και North RE), από κοινού και οι γνωστοποιούσες ή/και τα μέρη. Συγκεκριμένα, τα μέρη προέβησαν στην υπογραφή της από 13.3.2022 Σύμβασης-Πλαίσιο (εφεξής και «Σύμβαση-Πλαίσιο»), βάσει της οποίας οι δραστηριότητες της SC BMA θα διασπαστούν και θα συγχωνευθούν με τις North UK και North Re, διατηρώντας «*δύο εκ των τριών υπαρχουσών μητρικών εταιρειών (ήτοι The North UK και The North Re) και την δομή τους*»¹.

2. Τα μέρη, αποτελούν **Συλλόγους P&I** (Protecting and Indemnity), δηλαδή αλληλασφαλιστικούς φορείς με δραστηριότητα στην κάλυψη ναυτικών κινδύνων (ναυτασφάλιση) και στην αντασφάλιση αυτών.

3. Η ολοκλήρωση της συναλλαγής τελεί, μεταξύ άλλων², υπό τον όρο της προηγούμενης έγκρισης της συναλλαγής από την Ε.Α, και την Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού της Κύπρου³, καθώς και υπό την έγκριση της μεταβολής του ελέγχου από την αρμόδια ρυθμιστική αρχή (Prudential Regulatory Authority) του Ηνωμένου Βασιλείου και της Κεντρικής Τράπεζας της Ιρλανδίας⁴.

4. Όπως επισημαίνεται στη Γνωστοποίηση, καθώς η Συναλλαγή θα είναι συγχώνευση, δεν υπάρχει χρηματικό αντίτιμο και δεν θα ληφθεί εξωτερική χρηματοδότηση⁵, καθώς «*[τ]α υφιστάμενα μέλη των Μερών θα αποκτήσουν συμμετοχή στον νέο συγχωνευθέντα Σύλλογο*»⁶.

¹ Βλ. Τμήμα 1 Γνωστοποίησης.

² Βλ. όρο 2 και επ Σύμβασης Πλαίσιο (Παράρτημα 1 Γνωστοποίησης).

³ Βλ. όρο 2.1.α και όρο 3 Σύμβασης Πλαίσιο (Παράρτημα 1 Γνωστοποίησης). Το διατακτικό της εγκριτικής απόφασης της Κυπριακής Αρχής Ανταγωνισμού προσκομίστηκε ως Παράρτημα 4 της υπ' αριθ. πρωτ. 6266/24.6.2022 επιστολής.

⁴ Βλ. όρο 2.1.β και όρο 4 Σύμβασης Πλαίσιο (Παράρτημα 1 Γνωστοποίησης).

⁵ Βλ. Τμήμα 1δ Γνωστοποίησης.

⁶ Βλ Τμήμα 3.2 (σελ 28) Γνωστοποίησης.

A.2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

5. Στις 13 Μαρτίου 2022 οι ως άνω εταιρίες υπέγραψαν τη Σύμβαση-Πλαίσιο επί τη βάση της οποίας οι δραστηριότητες της SC BMA θα διασπαστούν και θα συγχωνευθούν με τις North UK και North RE. Ως αποτέλεσμα θα διατηρηθούν δύο εκ των τριών υπαρχουσών μητρικών εταιριών και θα διαμορφωθούν δύο παράλληλες δομές⁷, διατηρώντας επί της ουσίας τις παράλληλες δομές των υφιστάμενων North UK και North RE⁸:

- μία πρώτη δομή με την North UK ως μητρική εταιρεία, με νέα επωνυμία NorthStandard Limited (εφεξής NorthStandard UK), στην οποία θα υπαχθούν όλες οι εταιρίες της SC BMA με εξαίρεση την «The Standard Reinsurance (Bermuda) Limited» (εφεξής και SC RE)⁹ και
- μία δεύτερη δομή με την North RE, με νέα επωνυμία NorthStandard Reinsurance Limited (εφεξής NorthStandard RE) ως μητρική εταιρεία με την οποία θα συγχωνευθεί η SC RE.

6. [...].

7. Σημειώνεται ότι, όπως επεξηγούν οι γνωστοποιούσες¹⁰, και τα τρία μέρη της υπό κρίση πράξης είναι εταιρείες χωρίς μετοχικό κεφάλαιο. Ως εκ τούτου, δεν υπάρχουν μεταβιβάσιμα μερίδια συμμετοχής για καμία από αυτές και επομένως δεν υπάρχει απαίτηση να πραγματοποιηθεί μεταβίβαση οποιωνδήποτε μεριδίων συμμετοχής για να επέλθει η αλλαγή της ιδιότητας μέλους που περιγράφεται ανωτέρω.

8. [...].

9. [...].

10. [...].

A.2.1. Οι νέες οντότητες

11. [...].

12. [...].

[...]

B. ΤΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΑ ΜΕΡΗ

B.1. Εισαγωγή

13. Σε μια συγχώνευση, συμμετέχουσες επιχειρήσεις είναι όλες οι συγχωνευόμενες οντότητες¹¹. Ως εκ τούτου, στο πλαίσιο της εξεταζόμενης συναλλαγής, τα συμμετέχοντα μέρη είναι η SC BMA, η North UK και η North RE). Η κάθε εταιρεία λειτουργεί ως «αμοιβαίος οργανισμός» με τους αντίστοιχους ιδιοκτήτες τους να είναι οι κάτοχοι των ασφαλιστηρίων συμβολαίων που εκδίδει κάθε

⁷ [...].

⁸ Βλ. Τμήμα 1.α. Γνωστοποίησης.

⁹ Η εν λόγω εταιρία ασκεί την αντασφαλιστική δραστηριότητα του Ομίλου SC BMA.

¹⁰ [...].

¹¹ Βλ. Κωδικοποιημένη ανακοίνωση της Επιτροπής για θέματα δικαιοδοσίας βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 139/2004 για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων (2008/C 95/01), σημείο 132.

μία από αυτές ή εκδίδονται από τις αντίστοιχες θυγατρικές τους¹².

B.1.1. Οι Σύλλογοι Protecting and Indemnity (P&I)

14. Ο θεσμός των αλληλασφαλιστικών ενώσεων προστασίας και αποζημίωσης αναπτύχθηκε στην Αγγλία στα τέλη του 18^{ου} αρχές 19^{ου} αιώνα με σκοπό αρχικά να εξασφαλίσει την επαρκή ασφαλιστική κάλυψη των πλοιοκτητών της εποχής για κινδύνους κατά του σώματος (κέλυφους) του σκάφους (Hull Clubs) ενώ εν συνεχεία μετεξελιχθηκε ώστε να καλύψει την ευθύνη των πλοιοκτητών διαμορφώνοντας έτσι τις ενώσεις/συλλόγους προστασίας και αποζημίωσης (protecting and indemnity clubs)¹³.

15. Οι Σύλλογοι παρέχουν ασφάλιση προστασίας και αποζημίωσης (P&I), πληροφόρηση και εκπροσώπηση για τα μέλη τους (αλληλασφάλιση/mutual insurance). Μπορούν επίσης να προσφέρουν ασφαλιστικά προϊόντα σε ορισμένα μη μέλη με σταθερό ασφάλιστρο (fixed premium). Επομένως, οι Σύλλογοι P&I διοικούνται ως μη κερδοσκοπικοί συνεταιρισμοί αλληλασφάλισης, έχοντας επίσης την δυνατότητα να λειτουργούν και ως ασφαλιστές προς επιδίωξη κέρδους¹⁴. Η συντριπτική πλειονότητα των μελών είναι πλοιοκτήτες παρόλο που οι Σύλλογοι P&I μπορεί να έχουν και εταιρικά μέλη- μη πλοιοκτήτες.

16. Η ένωση P&I διοικείται από Διοικητικό Συμβούλιο το οποίο εκπροσωπεί τα αμοιβαία μέλη αλλά ενδέχεται επίσης να αποτελείται και από μέλη που δεν είναι πλοιοκτήτες (πχ από εκτελεστικά στελέχη και ανεξάρτητους, ειδικούς διευθυντές), ενώ η καθημερινή διαχείριση ανατίθεται σε ειδικευμένα στελέχη διοριζόμενα από το Διοικητικό Συμβούλιο.

17. Σύμφωνα με τη Γνωστοποίηση¹⁵, σε αντίθεση με τις ναυτασφαλιστικές και γενικότερα ασφαλιστικές εταιρίες που δίνουν αναφορά στους μετόχους τους, οι Σύλλογοι P&I αναφέρονται στους αμοιβαίους ασφαλισμένους τους (μέλη), οι οποίοι είναι ιδιοκτήτες του συλλόγου (συνήθως μέσω της παραχώρησης εταιρικών δικαιωμάτων τα οποία έχουν όντας μέλη του Συλλόγου για τους όρους του συμβολαίου τους) και η πλειοψηφία των οποίων είναι πλοιοκτήτες.

18. Επιπλέον, ενώ στην περίπτωση των ασφαλιστικών εταιριών, ο ασφαλισμένος καταβάλλει ασφάλιστρο σε έναν ασφαλιστή για την κάλυψη, η οποία διαρκεί για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, οι Σύλλογοι P&I μπορούν να λειτουργούν σε αμοιβαία βάση (ήτοι όταν οι ασφαλισμένοι καλούνται να εισφέρουν στον Σύλλογο για να καλύψουν τους ασφαλιζόμενους κινδύνους των μελών του Συλλόγου) και μη-αμοιβαία βάση (ήτοι όταν ο ασφαλισμένος πληρώνει ένα σταθερό ασφάλιστρο για την ασφαλιστική κάλυψη και δεν έχει την υποχρέωση να εισφέρει περαιτέρω στον σύλλογο).

19. Εστιάζοντας στη αμοιβαία κάλυψη κινδύνων, σημειώνεται ότι οι πόροι που προορίζονται για την κάλυψη ασφαλιστικών αποζημιώσεων δεν προέρχονται, όπως στις λοιπές μορφές ασφάλισης,

¹² Βλ την υπ' αριθ. πρωτ. 4988/23.5.2022 απαντητική επιστολή.

¹³ Βλ Έκθεση επί του σχεδίου νόμου «Συνεταιρισμοί θαλάσσιας αλληλασφάλισης και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας (ΥΕΝ)» (πρόκειται για τον ν. 3569/2007. Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του ν.3569/2007, σκοπός του ήταν η δημιουργία θεσμικού πλαισίου συναφούς με αυτό που ισχύει για τις αλλοδαπές αλληλασφαλιστικές ενώσεις, προκειμένου να δημιουργηθούν στην Ελλάδα αντίστοιχοι συνεταιρισμοί θαλάσσιας αλληλασφάλισης καθώς ως επιχειρηματική δραστηριότητα η θαλάσσια αλληλασφάλιση «βρίσκεται στα χέρια αλλοδαπών αλληλασφαλιστικών οργανισμών»).

¹⁴ Τμήμα Ιβ. σελ 5 και σελ 8 επ Γνωστοποίησης.

¹⁵ Βλ. Τμήμα Ιβ. (σελ 8 επ) Γνωστοποίησης.

από ασφάλιστρα, αλλά από εισφορές, επενδύσεις και αποθεματικά των ίδιων των ασφαλισμένων^{16,17}.

20. Σημειώνεται επιπλέον ότι οι Σύλλογοι P&I πέρα από την ασφαλιστική κάλυψη προστασίας και αποζημίωσης (P&I), παρέχουν ασφαλιστικές υπηρεσίες έναντι πρόσθετων καλύψεων (όπως ενδεικτικά ναύλων, σταλιών και άμυνας, απεργίας και καθυστέρησης, κινδύνων πολέμου), καθώς και υπηρεσίες αντασφάλισης. Τις περισσότερες φορές πράττουν τούτο σε αμοιβαία βάση (προς τα ίδια τους τα μέλη - όπως με τις ασφαλιστικές τους υπηρεσίες), αλλά έχουν επίσης τη δυνατότητα να παρέχουν υπηρεσίες αντασφάλισης σε τρίτους σε μη αμοιβαία βάση (fixed premium)¹⁸.

B.1.2. To International Group of P&I Clubs (IG)

21. Επικουρικά επισημαίνεται ότι σήμερα το 90% της παγκόσμιας χωρητικότητας (blue water tonnage) καλύπτεται για ασφάλιση κατά ναυτικών κινδύνων (Προστασία και Αποζημίωση - P&I) από τους 13 συλλόγους- μέλη του International Group of P&I Clubs (IG)¹⁹, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται και οι North UK και SC BMA. Στο πλαίσιο του IG οι σύλλογοι-μέλη του έχουν τη δυνατότητα να συνεργαστούν μέσω ενός κοινού ταμείου απαιτήσεων (joint claims pooling) για την παροχή αλληλασφάλισης και αντασφάλισης σε περίπτωση πολύ υψηλών απαιτήσεων χρησιμοποιώντας ένα πολύπλοκο σύστημα για τον προσδιορισμό της εισφοράς το κάθε Σύλλογο.

22. Η διακυβέρνηση του IG και ο τρόπος αλληλεπίδρασης των ανταγωνιστικών Συλλόγων εντός του IG καθορίζεται από δύο συμβάσεις που έχουν γνωστοποιηθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή: η Σύμβαση Pooling και η Σύμβαση International Group Agreement (IGA)²⁰, οι οποίες ανανεώνονται σε ετήσια βάση.

¹⁶ Βλ. Τμήμα 1β. (σελ 8 επ) Γνωστοποίησης

¹⁷ Για τον λόγο αυτό, και το ασφαλιστικό κόστος είναι συνήθως χαμηλότερο σε σχέση με το κόστος που επιβάλλει η ανοικτή ασφαλιστική αγορά, ενώ και το σύστημα αποζημίωσης κρίνεται αποτελεσματικότερο και ταχύτερο λόγω ταύτισης συμφερόντων ασφαλιστή και ασφαλισμένου [Βλ Έκθεση επί του σχεδίου νόμου «Συνεταιρισμοί θαλάσσιας αλληλασφάλισης και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας (ΥΕΝ)» (πρόκειται για τον ν. 3569/2007)].

¹⁸ Τμήμα 1.β σελ 9 Γνωστοποίησης.

¹⁹ <https://www.igpandi.org/about>.

²⁰ Βλ Απόφαση ΕΕπ 1999/329/ΕΚ για τις υποθέσεις IV/D-1/30.373-P&I Clubs. IGA και IV/D-1/37.143- P&I Clubs. Pooling Agreement) παρ. 14 επ. και 29 επ. Όπως ειδικότερα αναφέρουν τα μέρη (βλ Τμήμα 1.β. Γνωστοποίησης, σελ 8-9) «Στο πλαίσιο του IG υπάρχουν δύο βασικές συμβάσεις που πλαισιώνουν τη διακυβέρνηση και τη λειτουργία του IG: η International Group Pooling Agreement (εφεξής «IGPA») και η International Group Agreement (εφεξής «IGA»):

IGPA: η IGPA είναι ουσιαστικά μια σύμβαση διαμοιρασμού απαιτήσεων μεταξύ των Συλλόγων, η οποία καθορίζει το πλαίσιο διαμοιρασμού (pooling framework) σε ετήσια βάση. Ως εκ τούτου, η σύμβαση ορίζει ποιοι κίνδυνοι μπορούν να καλυφθούν, τις αρχές βάσει των οποίων μπορούν να συγκεντρωθούν οι απαιτήσεις, τη μέθοδο διαμοιρασμού και τη βάση των εισφορών για τις απαιτήσεις και άλλα θέματα που σχετίζονται με το σύστημα διαμοιρασμού. Η λογική πίσω από την IGPA είναι ότι, παρόλο που οι Σύλλογοι ανταγωνίζονται μεταξύ τους, όλοι επωφελούνται με το να συνεισφέρουν σε ένα κοινό ταμείο το οποίο να μπορεί να καλύψει υπερβολικά μεγάλους κινδύνους.

IGA: η IGA διέπει τον ανταγωνισμό μεταξύ των Συλλόγων. Για παράδειγμα, η IGA ρυθμίζει την κινητικότητα ενός πλοιοκτήτη από τον ένα Σύλλογο στο άλλο ποιες πληροφορίες μπορούν να μοιράζονται μεταξύ τους για να αναφέρουν τις τιμές τους κ.λπ.

Οι δύο αυτές συμβάσεις έχουν κοινοποιηθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (η IGPA αποτέλεσε αντικείμενο καταγγελίας αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας και, ως εκ τούτου, είχε αρχικά τη μορφή Απόφασης της Επιτροπής και κρίθηκαν ότι είναι σύμφωνες με τους κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ».

B.2. Οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις

B.2.1. Ο Όμιλος SC BMA

23. Η κύρια δραστηριότητα της SC BMA (πλήρης επωνυμία The Standard Club Ltd) είναι να ενεργεί ως εταιρεία συμμετοχών για τις θυγατρικές της που παρέχουν ασφάλιση και αντασφάλιση υποχρεώσεων έναντι τρίτων και των συναφών κινδύνων, των θαλάσσιων καθυστερήσεων, πολεμικών κινδύνων και αμυντικών κινδύνων για λογαριασμό των μελών τους. Η εταιρεία είναι μέλος του International Group of P&I Clubs (IG)²¹.

24. Στην Ελλάδα ο Όμιλος της SC BMA δραστηριοποιείται μέσω²² :

- του ελληνικού υποκαταστήματος²³ της 100% θυγατρικής της με την επωνυμία «Standard Club Management (Europe) Limited»²⁴ που δραστηριοποιείται στον τομέα της ασφαλιστικής διαχείρισης. Η εταιρεία έχει λάβει διαβατήριο υποκαταστήματος (Passported on a branch basis), και εκτελεί εργασίες average adjusting. Το υποκατάστημα σύμφωνα με τη Γνωστοποίηση χειρίζεται μόνο αποζημιώσεις σε σχέση με τα ελληνικά μέλη της SC BMA. Ειδικότερα, διαχειρίζεται απαιτήσεις που απορρέουν από καλύψεις αναληφθείσες από την έτερη δραστηριοποιούμενη στην Ελλάδα θυγατρική του ομίλου «The Standard Club Ireland DAC» (βλ. υπό ii κατωτέρω) «μόνο για λογαριασμό των Ελλήνων κατόχων ασφαλιστηρίων συμβολαίων, ήτοι εκείνων ο τόπος διαχείρισης (place of management) των οποίων είναι στην Ελλάδα»²⁵.

- της «The Standard Club Ireland DAC», ως εξής: (α) με διαβατήριο υπηρεσιών (passporting on a service basis) στο πλαίσιο άδειας από την Κεντρική Τράπεζα της Ιρλανδίας (CBI), και συγκεκριμένα μέσω ελεύθερης παροχής υπηρεσιών (passported)²⁶ του υποκαταστήματος Ηνωμένου Βασιλείου, καθώς και (β) μέσω γραφείου²⁷. Μέσω της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, η συγκεκριμένη θυγατρική, δραστηριοποιείται στην παροχή κάλυψης P&I, FD&D και Strike and Delay²⁸.

- της «The Standard Club UK Ltd» η οποία μέσω ελεύθερης παροχής υπηρεσιών (passporting on a services basis) παρείχε ασφαλιστικές υπηρεσίες για συμβόλαια προ Brexit (όπως κάλυψη P&I, FD&D και άλλων ζημιών) δηλαδή αναλάμβανε την κάλυψη κινδύνων πριν τις 20 Φεβρουαρίου του 2019. Όπως επισημαίνει η εταιρεία, «προς το παρόν δεν υπάρχουν ασφαλιστικές καλύψεις» καθώς η συγκεκριμένη θυγατρική δεν αναλαμβάνει πλέον αυτή τη δραστηριότητα στην ελληνική αγορά και

²¹ Για το International Group βλ. σχετικά Ενότητα B.1.2 της παρούσας.

²² Τμήμα 1β σελ 12-13 και Τμήμα 2.1.2. σελ 21 επ. Γνωστοποίησης.

²³ Passported on a branch basis.

²⁴ Δ/ση Status Building B, Άρεως 2^Α, 166 71, Βουλιαγμένη Αθήνα.

²⁵ Βλ την υπ' αριθ. πρωτ. 4988/23.5.2022 απαντητική επιστολή.

²⁶ Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΤτΕ η άδεια αφορά στην κάλυψη των κλάδων κατά ζημιάς 1. Ατυχήματα, 2. Ασθένειες, 6. Πλοία, 7. Μεταφερόμενα Εμπορεύματα, 8. Πυρκαϊά και στοιχεία φύσης, 9. Λοιπές ζημιές αγαθών, 12. Αστική Ευθύνη από θαλάσσια, λιμναία και ποτάμια σκάφη, 13. Γενική Αστική Ευθύνη, 16. Διάφορες Χρηματικές Απώλειες, 17. Νομική Προστασία. (βλ <https://www.bankofgreece.gr/kiries-leitourgies/epopteia/epopteia-idiwtikhs-asfalishs/epixeirhseis-idiwtikhs-asfalishs/eswterikh-idiwtikhs-asfalishs?PIFID=3302>)

²⁷ Όπως διευκρινίζει στην υπ' αριθ. πρωτ. 4988/23.5.2022 απαντητική επιστολή το τοπικό γραφείο παρέχει μόνο υπηρεσίες διαχείρισης απαιτήσεων.

²⁸ Βλ την υπ' αριθ. πρωτ. 6266/24.6.2022 απαντητική επιστολή (συμπεριλαμβανομένης της κάλυψης προς την κατηγορία ασφαλιζόμενων coastal & inland).

επί του παρόντος προχωράει σε running-off των σχετικών ελληνικών κινδύνων²⁹.

25. Σύμφωνα με την ίδια, η SC BMA³⁰ «[...] δεν έχει μετόχους (και επομένως δεν υπάρχει συμφωνία μετόχων), αλλά αποτελείται από μέλη τα οποία δεν έχουν κανένα μεταβιβάσιμο ιδιοκτησιακό δικαίωμα [στη εταιρεία]». Όπως δηλώνει συναφώς «[κ]ανένα νομικό ή φυσικό πρόσωπο, ή ομάδα νομικών ή φυσικών προσώπων δεν έχει, άμεσα ή έμμεσα, δικαιώματα ελέγχου (κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 3 του ελληνικού νόμου 3959/2011) [...]» στην SC BMA.

B.2.2. Ο Όμιλος North UK

26. Ο North UK (πλήρης επωνυμία «The North of England Protecting and Indemnity Association Limited») είναι ένας αμοιβαίος ασφαλιστικός οργανισμός, με έδρα το Ηνωμένο Βασίλειο, και η μητρική εταιρεία του Ομίλου North. Η North UK είναι μέλος του International Group of P&I Clubs (IG).

27. Τα μέλη της North UK είναι πλοιοκτήτες που έχουν θέσει πλοία τους για ασφάλιση από την North UK και την 100% θυγατρική του εταιρείας με την επωνυμία «North of England P&I Designated Activity Company» (εφεξής και North Ireland)³¹.

28. Η κύρια επιχειρηματική δραστηριότητα του Ομίλου, τόσο μέσω της μητρικής όσο και μέσω των θυγατρικών της, είναι η παροχή υπηρεσιών ασφάλισης P&I, FD&D και κινδύνων πολέμου σε αμοιβαία βάση. Ο Όμιλος παρέχει επίσης υπηρεσίες σε μη αμοιβαία βάση, δηλαδή ασφάλιση σταθερού ασφαλιστήριου στα μέλη και τους πελάτες του³² α) στην ναυτιλία καλύπτοντας Hull and Machinery, αστική ευθύνη, προσωπικό ατύχημα και άμυνα (marine, covering H&M, liability, personal accident and defence) και β) στη υδατοκαλλιέργεια (aquaculture insurance) παρέχοντας κάλυψη για το απόθεμα, τον εξοπλισμό, τα σκάφη και τα βοηθητικά σκάφη που χρησιμοποιούνται στην εκτροφή ψαριών και άλλων υδρόβιων οργανισμών³³.

29. Στην Ελλάδα η North UK και η θυγατρική της North Ireland, η οποία είναι υπεύθυνη για την περιοχή του ΕΟΧ, διατηρούν γραφείο στον Πειραιά³⁴. Σύμφωνα με τη Γνωστοποίηση οι αμοιβαίοι κάτοχοι ασφαλιστικής κάλυψης (ΣτΣ αμοιβαία μέλη της μητρικής North UK) έχουν συνάψει ασφαλιστήριο συμβόλαιο με την North Ireland και διατηρούν δικαιώματα εταιρικής συμμετοχής στη μητρική εταιρεία, North UK.

30. Μέσω του γραφείου (των γραφείων) στην Ελλάδα, ο Όμιλος αναλαμβάνει δραστηριότητες χειρισμού ασφαλιστικών αποζημιώσεων (average adjusting) από την ελληνική της εγκατάσταση. Η δραστηριότητα αυτή (για την μητρική North UK) αφορά σε εκκαθάριση (run-off) απαιτήσεων πριν το Brexit για συμβόλαια που συνάφθηκαν πριν τις 20 Φεβρουαρίου του 2019, ενώ για τη North Ireland αφορά απαιτήσεις για συμβόλαια που συνάψαμε από τις 20 Φεβρουαρίου 2019 και μετά. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με τη Γνωστοποίηση, τα γραφεία δεν παράγουν ασφαλιστικά έσοδα για την North

²⁹ Βλ την υπ' αριθ. πρωτ. 4988/23.5.2022 και την υπ' αριθ. 5809/14.6.2022 απαντητική επιστολή.

³⁰ Βλ την υπ' αριθ. πρωτ. 4988/23.5.2022 απαντητική επιστολή.

³¹ Τμήμα 1β σελ 11-12 και Τμήμα 2.1.2. σελ 18 επ. Γνωστοποίησης.

³² Τμήμα 2.1.2. σελ 18 επ. Γνωστοποίησης.

³³ Τμήμα 1β σελ 11-12 και Τμήμα 2.1.2. σελ 21 επ. Γνωστοποίησης.

³⁴ Επί της οδού Φίλωνος 61-65, 18535 Πειραιάς. Μέσω του ίδιου γραφείου ο Όμιλος έχει παρουσία στην Ελλάδα προκειμένου να διευθετήσει απαιτήσεις που προέκυψαν πριν το Brexit.

UK και τη North Ireland³⁵.

31. Η ανάληψη ασφαλιστικών καλύψεων και άλλων ρυθμιζόμενων ασφαλιστικών δραστηριοτήτων στο πλαίσιο της ελληνικής ασφαλιστικής δραστηριότητας αναλαμβάνονται από την North Ireland στο πλαίσιο του μηχανισμού διαβατηρίου χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (financial services passporting regime), σύμφωνα με το οποίο η North Ireland έχει άδεια να αναλαμβάνει γενική ασφαλιστική δραστηριότητα στην Ελλάδα μέσω ελεύθερης παροχής υπηρεσιών.

32. Επιπλέον, σύμφωνα με τα μέρη η εταιρεία³⁶ «[...] δεν έχει μετόχους (και επομένως δεν υπάρχει συμφωνία μετόχων), αλλά αποτελείται από μέλη τα οποία δεν έχουν κανένα μεταβιβάσιμο ιδιοκτησιακό δικαίωμα [στη εταιρεία]». Όπως δηλώνει σχετικά η εταιρεία «[κ]ανένα νομικό ή φυσικό πρόσωπο, ή ομάδα νομικών ή φυσικών προσώπων δεν έχει, άμεσα ή έμμεσα, δικαιώματα ελέγχου (κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 3 του ελληνικού νόμου 3959/2011) [...]» στην εν λόγω εταιρεία.

B.2.3. Η εταιρεία North RE

33. Σύμφωνα με τη Γνωστοποίηση, η εταιρεία North RE (πλήρης επωνυμία The North of England Mutual Insurance Association (Bermuda) Limited) είναι παράλληλη αλληλασφαλιστική εταιρεία με την North UK, μητρικής του ομίλου North UK (parallel mutuals). Όπως επισημαίνεται στη Γνωστοποίηση, η North RE δεν είναι θυγατρική της North UK, αλλά αποτελούν «ξεχωριστές νομικές οντότητες που ανήκουν σε μεγάλο βαθμό – αλλά όχι αποκλειστικά [στα] ίδια μέλη»³⁷. [...]»³⁸.

34. Οι τρέχουσες δραστηριότητες της North RE περιορίζονται σχεδόν αποκλειστικά στην ανασφάλιση των οντοτήτων του Ομίλου North UK, συμπεριλαμβανομένων της μητρικής του North UK και της North Ireland. Σημειώνεται περαιτέρω ότι το σύνολο της δραστηριότητας ανάληψης κινδύνου της North RE προέρχεται μεταξύ άλλων από το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Νέα Ζηλανδία, Αυστραλία, την Ευρώπη και τις ΗΠΑ.

35. Αναφορικά με την Ελλάδα, η North RE παρέχει υπηρεσίες ανασφάλισης στις North UK και North Ireland, οι οποίες διατηρούν γραφεία στην Ελλάδα. Ωστόσο όπως επισημαίνουν τα μέρη από τα γραφεία αυτά δεν ασκείται καμία δραστηριότητα ανάληψης κινδύνων³⁹ και ως εκ τούτου η εταιρεία North RE δεν παρέχει υπηρεσίες ανασφάλισης στην Ελλάδα⁴⁰.

B.3. Κύκλοι Εργασιών

36. Σύμφωνα με προσκομισθέντα στοιχεία⁴¹ κατά τη χρήση 2021⁴² ο παγκόσμιος κύκλος εργασιών των μερών ανέρχεται σε [...]. Συγκεκριμένα, ο ενιαίος παγκόσμιος κύκλος εργασιών

³⁵ Βλ και την υπ' αριθ. πρωτ. 4988/23.5.2022 απαντητική επιστολή όπου διευκρινίζεται εκ νέου ότι το τοπικό γραφείο παρέχει μόνο υπηρεσίες διαχείρισης απαιτήσεων.

³⁶ Βλ την υπ' αριθ. πρωτ. 4988/23.5.2022 απαντητική επιστολή.

³⁷ Βλ Τμήμα 1β σελ 12 και Τμήμα 2.1.2. σελ 19 Γνωστοποίησης

³⁸ [...].

³⁹ Βλ Τμήμα 2.1.2 (σελ 20) Γνωστοποίησης. Υπενθυμίζεται ότι τα γραφεία κάνουν average adjusting. Η κάλυψη κινδύνου γίνεται μέσω Ελεύθερης Παροχής Υπηρεσιών (ΕΠΥ) (βλ Ενότητα B.2.2. της παρούσας).

⁴⁰ Βλ την υπ' αριθ. πρωτ. 4988/23.5.2022 απαντητική επιστολή.

⁴¹ Τμήμα 3.3.2 σελ 28 Γνωστοποίησης και την υπ' αριθ. πρωτ. 4988/23.5.2022 απαντητική επιστολή.

⁴² Σημειώνεται ότι η οικονομική χρήση για τα μέρη λήγει 20 Φεβρουαρίου εκάστου έτους.

ανέρχεται, αφενός μεν για τις North UK και North RE σε σε [...] αφετέρου δε για τη SC BMA σε [...]. Αντίστοιχα, ο κύκλος εργασιών των μερών στην ελληνική αγορά για τη χρήση 2021 ανέρχεται σε [...] και συγκεκριμένα σε [...] για τη North UK (προερχόμενα από τη θυγατρική της North Ireland DAC μέσω ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, εφεξής και ως «ΕΠΥ») και σε [...] για την SC BMA (προερχόμενα από την θυγατρική της SC Ireland DAC⁴³ μέσω ΕΠΥ). Ως προς τη North RE σημειώνεται ότι δεν παρουσιάζει κύκλο εργασιών στην ελληνική επικράτεια⁴⁴. Συνοπτική αποτύπωση του παγκόσμιου και εθνικού κύκλου εργασιών παρατίθεται στον ακόλουθο πίνακα⁴⁵:

2021 – ΚΥΚΛΟΙ ΕΡΓΑΣΙΩΝ				
North UK και North RE (combined)*	Παγκόσμιος Κύκλος Εργασιών		Εθνικός Κύκλος Εργασιών	
	[...]	[...]	[...]	[...]
	North UK		[...]	[...]
	North UK (γραφείο στην Ελλάδα)		-	-
	North Ireland DAC (Ελεύθερη Παροχή)		[...]	[...]
	North Ireland DAC (γραφείο στην Ελλάδα)		-	-
	North RE		-	-
SC BMA	[...]	[...]	[...]	[...]
	SC Ireland DAC (Ελεύθερη Παροχή)		[...]	[...]
	SC UK Ltd (Ελεύθερη Παροχή)		-	-
	SC Management Europe (Ελεύθερη Παροχή)		-	-
	SC Management Europe (υποκατάστημα Ελλάδας)		-	-
* Δεν αφορά ενοποιημένο κύκλο εργασιών (consolidated) αλλά αθροιστική από κοινού αποτύπωση των κ.ε της κάθε εταιρείας (combined)				

37. Σημειώνεται σχετικά ότι, όπως δηλώνουν τα μέρη⁴⁶, ως κύκλο εργασιών στην Ελλάδα έχουν υπολογίσει «τον κύκλο εργασιών που παράγεται παγκοσμίως όταν ο τόπος διαχείρισης (place of management) των κατόχων ασφαλιστηρίων συμβολαίων (πλοιοκτήτες) είναι η Ελλάδα».

Γ. ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

Γ.1. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

38. Η σχετική αγορά προϊόντων ή υπηρεσιών περιλαμβάνει όλα τα προϊόντα ή και τις υπηρεσίες που είναι δυνατόν να εναλλάσσονται ή να υποκαθίστανται αμοιβαία από τον καταναλωτή, λόγω των χαρακτηριστικών, των τιμών και της χρήσης για την οποία προορίζονται. Βασικό ρόλο στον ορισμό της σχετικής αγοράς πέρα από την υποκατάσταση από πλευράς ζήτησης παίζει και η υποκατάσταση από πλευράς προσφοράς, εφόσον έχει ανάλογα αποτελέσματα με την υποκατάσταση ζήτησης όσον

⁴³ Βλ και την υπ' αριθ. πρωτ. 5809/14.6.2022 επιστολή.

⁴⁴ Βλ και την υπ' αριθ. πρωτ. 4988/23.5.2022 επιστολή.

⁴⁵ Σύμφωνα με την υπ' αριθ. πρωτ. 4988/25.5.2022 για τη μετατροπή από δολάρια ΗΠΑ σε ευρώ έχει χρησιμοποιηθεί η μέση συναλλαγματική ισοτιμία για το 2021 όπως αυτή υπολογίζεται από τον ιστότοπο της ΕΚΤ και παρατίθεται από τα μέρη, ήτοι εν προκειμένω 0,8460.

⁴⁶ Βλ την υπ' αριθ. πρωτ. 4988/23.5.2022 απαντητική επιστολή.

αφορά την αποτελεσματικότητα και αμεσότητα. Υπό αυτή την προϋπόθεση, η σχετική αγορά περιλαμβάνει όλα τα προϊόντα ή υπηρεσίες που είναι δυνατόν να υποκαθίστανται αμοιβαία, τόσο από την άποψη της ζήτησης όσο και της προσφοράς⁴⁷.

39. Ομοίως, η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή όπου οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις συμμετέχουν στην προμήθεια προϊόντων ή υπηρεσιών και οι όροι του ανταγωνισμού είναι επαρκώς ομοιογενείς και η οποία μπορεί να διακριθεί από γειτονικές κυρίως περιοχές, διότι στις εν λόγω περιοχές οι όροι του ανταγωνισμού διαφέρουν σημαντικά⁴⁸.

40. Ως «επηρεαζόμενη αγορά» νοείται: α) κάθε σχετική αγορά στην οποία ασκούν επιχειρηματικές δραστηριότητες δύο ή περισσότερες από τις συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις, εφόσον εκτιμάται ότι η συγκέντρωση θα οδηγήσει σε συνολικό μερίδιο στην αγορά αυτή ύψους τουλάχιστον 15% (η περίπτωση αφορά οριζόντιες σχέσεις), καθώς και β) κάθε σχετική αγορά στην οποία ασκεί επιχειρηματικές δραστηριότητες οποιαδήποτε συμμετέχουσα επιχείρηση και βρίσκεται σε προηγούμενο ή επόμενο στάδιο της παραγωγικής ή εμπορικής διαδικασίας του προϊόντος σε σχέση με την αγορά στην οποία δραστηριοποιείται άλλη συμμετέχουσα επιχείρηση, και οποιοδήποτε από τα ατομικά ή συνδυασμένα μερίδια αγοράς των επιχειρήσεων αυτών, σε οποιοδήποτε στάδιο της παραγωγικής ή εμπορικής διαδικασίας, ανέρχεται σε 25% τουλάχιστον, ανεξάρτητα αν μεταξύ των μερών υφίσταται σχέση προμηθευτή/πελάτη (η περίπτωση αφορά τις κάθετες σχέσεις)⁴⁹.

Γ.2. Η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ

41. Οι ασφαλιστικές καλύψεις που παρέχουν τα συμμετέχοντα μέρη και που αφορούν στην παρούσα υπόθεση είναι :

Ασφάλιση Προστασίας και Αποζημίωσης (Protection & Indemnity - P&I)

42. Η ασφάλιση προστασίας και αποζημίωσης είναι μια γενική, μη τυποποιημένη, ασφάλιση η οποία καλύπτει κινδύνους τρίτων που προκύπτουν από τη χρήση και τη λειτουργία των πλοίων από πλοιοκτήτες και ναυλωτές, η οποία περιλαμβάνει ασφάλιση για τον επαναπατρισμό του πληρώματος, τον τραυματισμό ή το θάνατο του πληρώματος, των επιβατών και άλλων προσώπων, ζημιές από σύγκρουση πλοίων, άλλες ζημιές σε περιουσιακά στοιχεία τρίτων (όπως εξοπλισμός λιμένων), ρύπανση, φορτίο και λοιπά (όπως έξοδα απομάκρυνσης ναυαγίων). Οι περισσότεροι ασφαλιστές P&I παρέχουν όλα αυτά τα είδη κάλυψης στο πλαίσιο ενός ενιαίου ασφαλιστηρίου συμβολαίου⁵⁰. Παραδοσιακά την θαλάσσια ασφάλιση, η ασφαλιστική κάλυψη προστασίας και αποζημίωσης παρέχεται από Συλλόγους P&I.

⁴⁷ Βλ. Ανακοίνωση της Επιτροπής, όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού (ΕΕ C 372 της 09/12/1997 σ. 5 –13) , σημ. 7 και σημ. 20-23, καθώς και Κανονισμό 802/2004 της Επιτροπής για την εφαρμογή του Κανονισμού του (ΕΚ) αριθ. 139/2004 του Συμβουλίου για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων (ΕΕ L 133 της 30.4.2004 (Παράρτημα Ι Τμήμα 6.Ι)

⁴⁸ Βλ. Ανακοίνωση της Επιτροπής, όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού (ΕΕ C 372 της 09/12/1997 σ. 5 –13) , σημ. 8, καθώς και Κανονισμό 802/2004 της Επιτροπής για την εφαρμογή του Κανονισμού του (ΕΚ) αριθ. 139/2004 του Συμβουλίου για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων (ΕΕ L 133 της 30.4.2004 (Παράρτημα Ι Τμήμα 6.ΙΙ).

⁴⁹ Βλ. Κανονισμό 802/2014 της Επιτροπής για την εφαρμογή του Κανονισμού του (ΕΚ) αριθ. 139/2004 του Συμβουλίου για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων (ΕΕ L 133 της 30.4.2004 (Παράρτημα Ι Τμήμα 6.ΙΙΙ).

⁵⁰ Τμήμα 1.β σελ 6 Γνωστοποίησης

43. Σύμφωνα με τη Γνωστοποίηση και τα δύο Μέρη (North UK και SC BMA) παρέχουν τα ανωτέρω στο πλαίσιο του βασικού προϊόντος P&I, αλλά δύνανται επίσης να παρέχουν επεκτάσεις κάλυψης P&I (υπεράκτια P&I, P&I ενδοχώρας), καθώς και κάλυψη αστικής ευθύνης εμπορών και κάλυψη υπηρεσιών ναυλωτών, εφόσον ένα μέλος αιτηθεί σχετικά⁵¹.

44. Εκτός από την αλληλασφάλιση P&I που προσφέρεται σε αμοιβαία βάση από τους Σύλλογους P&I, οι πλοιοκτήτες μπορούν να επιλέξουν είτε να αυτο-ασφαλιστούν (δηλαδή να αναλάβουν οι ίδιοι τον κίνδυνο) είτε να έχουν κάλυψη από τον πάροχο που έχουν για την ασφάλιση P&I και (α) για τα άλλως ανασφάλιστα νομικά έξοδα, γνωστά ως «ναύλοι, σταλίες και άμυνα» (freight, demurrage and defence - FD&D) και (β) για τους κινδύνους πολέμου («War Risk») που γενικά εξαιρούνται από τα βασικά συμβόλαια ασφάλισης P&I και H&M⁵².

45. Εν προκειμένω η εν λόγω ασφαλιστική κάλυψη P&I παρέχεται και από την SC BMA και από την North UK⁵³.

46. Όπως σημειώνουν τα μέρη της υπό κρίση πράξης, η ασφαλιστική κάλυψη P&I αφορά τόσο στην κάλυψη υπεράκτιας (σε βαθιά νερά - Blue Water) όσο και παράκτιας και εσωτερικής ναυσιπλοΐας (Coastal and Inland). Εν προκειμένω, η North UK, παρέχει κάλυψη στους δραστηριοποιούμενους στην παράκτια και εσωτερική ναυσιπλοΐα στο πλαίσιο της βασικής κάλυψης P&I ενώ η SC BMA ως ξεχωριστό προϊόν προς τη συγκεκριμένη κατηγορία ασφαλιζόμενων⁵⁴.

— *Ναύλοι, σταλίες και άμυνα (Freight Demurrage and Defence - FD&D)*

47. Η κάλυψη FD&D χρησιμοποιείται από πλοιοκτήτες και ναυλωτές για τη διαχείριση του κόστους υπεράσπισης διαφορών ή διεκδίκησης απαιτήσεων. Οι περισσότεροι Σύλλογοι P&I προσφέρουν την κάλυψη FD&D ως πρόσθετο προϊόν στο ευρύτερο χαρτοφυλάκιο τους για ασφάλιση P&I. Ο σκοπός πίσω από αυτή την κατηγορία ασφάλισης είναι ότι η υπεράσπιση ή η διεκδίκηση αξιώσεων στη ναυτιλιακή βιομηχανία είναι συνήθης και η κάλυψη FD&D είναι ένας τρόπος διαχείρισης του κόστους αυτού⁵⁵. Οι πλοιοκτήτες και οι ναυλωτές μπορούν να επιλέξουν είτε να έχουν κάλυψη από τον πάροχο ασφάλισης P&I για τους κινδύνους FD&D, αλλά πολλοί επιλέγουν να μην αναλάβουν τέτοια κάλυψη και να καλύψουν οι ίδιοι τα έξοδα αυτά σε περίπτωση που προκύψουν (ήτοι αυτό-ασφαλίζονται)⁵⁶.

48. Όλοι οι Σύλλογοι P&I που είναι μέλη του International Group of P&I Clubs⁵⁷ προσφέρουν κάλυψη FD&D. Ορισμένοι Σύλλογοι P&I παρέχουν επίσης κάλυψη FD&D ως αυτοτελή κάλυψη. Υπάρχουν επίσης πάροχοι κάλυψης FD&D εκτός του IG, π.χ. ο UK P&I, οι οποίοι προσφέρουν κάλυψη FD&D μέσω ενός ξεχωριστού συλλόγου, του Nordisk Defence Club^{58,59}.

⁵¹ Τμήμα 1.β σελ 6 Γνωστοποίησης.

⁵² Τμήμα 1.β σελ 6 Γνωστοποίησης.

⁵³ Βλ. Τμήμα 6 σελ 41 και 45 Γνωστοποίησης. [...].

⁵⁴ Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. 5809/14.6.2022 επιστολή.

⁵⁵ Πρόκειται για δαπάνες που προκύπτουν συνήθως από διαφορές βάσει: ναυλοσυμφώνων, φορτωτικών, φορτοεφορτώσεων, άλλων επιχειρησιακών συμφωνιών, νέων κατασκευών και διαφορών μετατροπής με ειδική συμφωνία

⁵⁶ Τμήμα 1.β σελ 6 Γνωστοποίησης.

⁵⁷ Για το International Group βλ. σχετικά Ενότητα Β.1.2 της παρούσας.

⁵⁸ Υπάρχουν επίσης πάροχοι κάλυψης FD&D εκτός του IG, π.χ. ο UK P&I, οι οποίοι προσφέρουν κάλυψη FD&D μέσω ενός ξεχωριστού συλλόγου, του Nordisk Defence Club.

⁵⁹ Τμήμα 1.β σελ 7 Γνωστοποίησης.

49. Η εν λόγω ασφαλιστική κάλυψη παρέχεται και από την SC BMA και την North UK ⁶⁰.

— **Κίνδυνος Πολέμου (War Risk)**

50. Η κάλυψη του Κινδύνου Πολέμου χρησιμοποιείται από πλοιοκτήτες και ναυλωτές για την ασφάλιση των κινδύνων που μπορεί να προκύψουν από περιστατικά που προκαλούνται από πόλεμο, εμφύλιο πόλεμο, επανάσταση, εξέγερση, ανταρσία ή οποιαδήποτε εχθρική πράξη - αιχμαλωσία, κατάσχεση, σύλληψη, περιορισμό ή κράτηση-εγκαταλελειμμένα πολεμικά όπλα (νάρκες, τορπίλες, βόμβες) - απεργούς, αποκλεισμένους εργάτες, ταραχές ή πολιτικές ταραχές, οποιονδήποτε τρομοκράτη ή οποιοδήποτε πρόσωπο που ενεργεί κακόβουλα ή με πολιτικά κίνητρα- κατάσχεση ή απαλλοτρίωση - βίαιη κλοπή από άτομα εκτός του σκάφους - πειρατεία -παράπτωμα πλοιάρχων, αξιωματικών ή πληρώματος- βάσει του κανονισμού της ΕΕ για την ευθύνη των μεταφορέων επιβατών (PLR War) - απαιτήσεις κατά διακριτική ευχέρεια. Η κάλυψη Κινδύνου Πολέμου γενικά δεν περιλαμβάνεται στα συμβόλαια P&I, εκτός εάν το ζητήσουν οι πλοιοκτήτες/ναυλωτές. Η κάλυψη Κινδύνου Πολέμου μπορεί να προσφέρεται από Συλλόγους P&I, εξειδικευμένους Συλλόγους Κινδύνου Πολέμου και εμπορικούς ασφαλιστές κινδύνου πολέμου, οι οποίοι είναι συνήθως οι ίδιοι εμπορικοί ναυτασφαλιστές οι οποίοι προσφέρουν κάλυψη H&M.

51. Η δραστηριότητα των ομίλων North UK και SC BMA παρουσιάζει οριζόντια αλληλοεπικάλυψη στις επιμέρους ασφαλιστικές καλύψεις P&I, War Risk και FD&D.

52. Ως προς τη δραστηριότητά τους στην ελληνική επικράτεια ειδικότερα, σημειώνεται ότι παρουσιάζει οριζόντια αλληλοεπικάλυψη στις αγορές ασφαλιστικής κάλυψης P&I και FD&D⁶¹.

53. Παράλληλα η North RE και η SC BMA μέσω θυγατρικής της (Standard Reinsurance (Bermuda) Limited) παρέχουν υπηρεσίες αντασφάλισης στους ομίλους North UK και SC BMA αντίστοιχα, αλλά και, σε περιορισμένη έκταση, σε τρίτους ασφαλιστές.

Γ.3. ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

Γ.3.1. Ασφάλιση Προστασίας και Αποζημίωσης (P&I)

54. Η Ε.Επ. με σχετική απόφασή της⁶² έχει κρίνει ότι η ασφάλιση προστασίας και αποζημίωσης (Protecting and Indemnity \ - P&I) η οποία καλύπτει συμβατικές και αστικές ευθύνες και κατά παράδοση προσφέρεται κατά κανόνα από συλλόγους αλληλασφάλισης πλοιοκτητών (P&I Clubs) αποτελεί διακριτή σχετική αγορά⁶³.

55. Η κάλυψη P&I αποτελεί μια γενική έννοια ενός μη τυποποιημένου τύπου ασφάλισης

⁶⁰ Τμήμα 6 σελ 41 και 45 Γνωστοποίησης. Ως προς την SC BMA το τυπικό όριο της προσφερόμενης κάλυψης είναι 5 εκατ. δολάρια, αλλά διατίθενται και υψηλότερα όρια και παρέχεται αμοιβαία και με σταθερά ασφάλιστρα, εγγεγραμμένα στον Standard UK, Standard Ireland και Standard Asia.

⁶¹ Βλ τις υπ' αριθ, πρωτ. 4988/23.5.2022 και 6266/24.6.2022 επιστολές σύμφωνα με τις οποίες τα μέρη δεν παρέχουν υπηρεσίες αντασφάλισης και κάλυψης κινδύνων πολέμου στην ελληνική επικράτεια.

⁶² Βλ Απόφαση ΕΕπ 1999/329/ΕΚ σχετικά με διαδικασία εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης ΕΚ και των άρθρων 53 και 54 της συμφωνίας για τον ΕΟΧ (υποθέσεις IV/D-1/30.373-P&I Clubs. IGA και IV/D-1/37.143-P&I Clubs. Pooling Agreement), παρ. 7 και 53 επ.

⁶³ Σημειώνεται συναφώς ότι η ΕΕπ έχει ήδη κρίνει σε προηγούμενη απόφασή της ότι η ασφάλιση σκάφους αποτελεί διακριτή αγορά (Βλ. Απόφαση ΕΕπ 93/3/ΕΟΚ της Επιτροπής (Lloyd's Underwriters' Association και Institute of London Underwriters) παρ. 7 και 53 επ.)

προσαρμοσμένου στα χαρακτηριστικά του ασφαλισμένου⁶⁴. Ειδικότερα, όπως εξηγούν τα μέρη, η κάλυψη P&I αφορά μία ευρεία κατηγορία ασφαλιστικών κινδύνων που αντιμετωπίζουν τα πλοία και προσφέρεται ως ενιαίο προϊόν («πακέτο καλύψεων») υπό το ίδιο ασφαλιστήριο συμβόλαιο με τα ασφάλιστρα που καταβάλλονται να αφορούν ολόκληρο το σύνολο των παρεχόμενων υπηρεσιών ασφαλιστικής κάλυψης. Ο ασφαλισμένος δηλαδή δεν μπορεί να λάβουν κάλυψη P&I η οποία να αφορά επί παραδείγματι, μόνο κάλυψη για δαπάνες που προκύπτουν από σύγκρουση πλοίων⁶⁵. Ως εκ τούτου διάκριση μεταξύ επιμέρους κινδύνων ενδέχεται να μην είναι εφαρμόσιμη⁶⁶, όπως δεν είναι εφαρμόσιμη η αντιστοίχιση με ασφαλιστικούς κλάδους / κατηγορίες του ν. 4364/2016 και της Οδηγίας 138/2009. Η ασφάλιση P&I περιλαμβάνει εν γένει την ασφάλιση διαφόρων ειδών κινδύνων, όπως τραυματισμός ή θάνατος πληρώματος, επιβατών και άλλων ατόμων, σύγκρουση πλοίων, άλλες ζημιές περιουσίας τρίτων (π.χ. λιμενικού εξοπλισμού), ρύπανση, φορτίο κ.λπ. (π.χ. δαπάνες μεταφοράς ναυαγίου)⁶⁷ είτε πρόκειται για υπεράκτια (blue water) είτε για παράκτια και εσωτερική (coastal & inland) ναυσιπλοΐα⁶⁸. Οι περισσότεροι ασφαλιστές P&I προσφέρουν όλα αυτά τα είδη κάλυψης υπό το ίδιο ασφαλιστήριο συμβόλαιο⁶⁹.

56. Από πλευράς ζήτησης, η ασφάλιση P&I αν και θεωρητικά δύναται να χωριστεί σε διάφορες πολύ συγκεκριμένες κατηγορίες ανάλογα με τον τύπο του ασφαλιζόμενου σκάφους ή τον τύπο της κάλυψης ή ανάλογα με το ύψος της κάλυψης ωστόσο, όπως αναφέρει η Ε.Επ.⁷⁰, στην πράξη η κάλυψη P&I αποτελεί ένα μη τυποποιημένο εύπλαστο προϊόν το οποίο προσαρμόζεται στα χαρακτηριστικά του ασφαλιζόμενου.

57. Περαιτέρω, στην ως άνω απόφασή της η ΕΕπ⁷¹ σημείωσε ότι από άποψη προσφοράς πρέπει πρώτα να εξετασθεί κατά πόσο οι προϋποθέσεις για την προσφορά ασφάλισης προστασίας και αποζημίωσης είναι παρόμοιες με εκείνες που ισχύουν για την προσφορά άλλου είδους ασφάλισης και κατά πόσο άλλοι ασφαλιστές θα μπορούσαν να προσφέρουν σύντομα ασφάλιση προστασίας και αποζημίωσης. Στην περίπτωση αυτή η αγορά προϊόντος πρέπει να διευρυνθεί προκειμένου να συμπεριλάβει τους άλλους ασφαλιστές.

58. Σύμφωνα με την Ε.Επ., όσον αφορά σε κανονιστικούς φραγμούς για την είσοδο στην αγορά ασφάλισης P&I επιχειρήσεων που ήδη παρέχουν ασφάλιση εκτός από την ασφάλεια ζωής, αυτοί δεν κρίνονται σημαντικοί. Ωστόσο, όπως αναφέρει η Ε.Επ. στη σχετική απόφασή της υπάρχουν δύο άλλα είδη φραγμών που έχουν μεγαλύτερη σημασία.

⁶⁴ Βλ την υπ' αριθ. πρωτ. 5809/14.6.2022 επιστολή, και Τμήμα 6 Γνωστοποίησης.

⁶⁵ Βλ την υπ' αριθ. πρωτ. 6729/11.7.2022 επιστολή.

⁶⁶ Βλ Τμήμα 6 σελ 39 Γνωστοποίησης και υπ' αριθ. πρωτ. 6729/11.7.2022 επιστολή.

⁶⁷ Βλ Τμήμα 6 Γνωστοποίησης. Όπως σημειώνουν τα μέρη «Θεωρητικά η ασφάλιση P&I θα μπορούσε να καταναμηθεί περαιτέρω ανάλογα με (i) τον τύπο του ασφαλιζόμενου σκάφους (δεξαμενόπλοια, αλιευτικά σκάφη, ξηρού φορτίου κ.λπ.), (ii) τον τύπο της κάλυψης (ζημιές περιουσίας, ρύπανση, τραυματισμός πληρώματος κ.λπ.), ή (iii) το ύψος της κάλυψης αυτής (απεριόριστη, περιορισμένη κάλυψη κ.λπ.).» Σύμφωνα με την ΕΕπ ανεξάρτητοι φορείς P&I (που δεν συμμετέχουν στο International Group) εστιάζουν σε συγκεκριμένους τύπους πλοίων όπως ξηρού φορτίου, ακτοπλοϊκά ή αλιευτικά σκάφη και ως εκ τούτου παρέχουν χαμηλότερη ασφαλιστική κάλυψη P&I.

⁶⁸ Βλ την υπ' αριθ. πρωτ. 5809/14.6.2022 επιστολή, και Τμήμα 6 Γνωστοποίησης. Όπως σημειώνουν τα μέρη (βλ την υπ' αριθ. πρωτ. 5809/14.6.2022 επιστολή) η κάλυψη coastal & inland παρέχεται κυρίως σε μικρότερα σκάφη.

⁶⁹ Βλ. την Απόφαση της Επιτροπής - 12 Απριλίου 1999 (1999/329/EK), παρ. 8. Σύμφωνα με στοιχεία που δημοσιεύονται στον επίσημο δικτυακό τόπο του IG, οι δεκατρείς Σύλλογοι P&I που απαρτίζουν το International Group (ο "Όμιλος") παρέχουν μεταξύ τους κάλυψη θαλάσσιας ευθύνης (προστασία και αποζημίωση) για το 90% περίπου της παγκόσμιας χωρητικότητας των ποντοπόρων πλοίων.

⁷⁰ Βλ Απόφαση ΕΕπ 1999/329/EK, παρ. 54.

⁷¹ Βλ Απόφαση ΕΕπ 1999/329/EK, παρ. 56.

59. Πρώτον, η ασφάλιση P&I απαιτεί χαρακτηριστικά τα οποία οι άλλες ασφαλιστικές επιχειρήσεις δεν δύνανται να αναπτύξουν σε σύντομο χρονικό διάστημα. Τα χαρακτηριστικά αυτά κατά βάση περιλαμβάνουν μια τεχνική γνώση των κινδύνων P&I, εκτεταμένα δίκτυα εκπροσώπων στους σημαντικότερους λιμένες του κόσμου που δύνανται να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά απαιτήσεις P&I και μια εξελιγμένη μονάδα διεκπεραίωσης απαιτήσεων⁷².

60. Δεύτερον και, κατά την Ε.Επ., πολύ σημαντικότερο, είναι ότι υπάρχουν πολύ μεγάλες οικονομίες κλίμακας στην παροχή υψηλού επιπέδου ασφάλισης P&I⁷³. Από τη στιγμή που εισέλθει στην αγορά ένας ασφαλιστής και προκειμένου να είναι σε θέση να προσφέρει ασφάλιση για κάλυψη του κινδύνου, είναι υποχρεωμένος να ικανοποιήσει όλες τις απαιτήσεις που απορρέουν από τα ασφαλιστήριά του. Ως εκ τούτου θα πρέπει να καλύπτει έναν ελάχιστο αριθμό μονάδων (σκαφών εν προκειμένω) ο οποίος του επιτρέπει τέτοια διασπορά του κινδύνου «ώστε να μειώνεται το “απρόβλεπτο” των απαιτήσεων». Σαφές είναι ότι το ελάχιστο μέγεθος (αριθμός) ασφαλισμένων μονάδων είναι κάπως μεγαλύτερο για καταστροφικούς κινδύνους (δηλαδή κινδύνους μεγάλης εντάσεως αλλά μικρής συχνότητας) από τους «κανονικούς». Ειδικά ως προς την ασφάλιση P&I η ελάχιστη απαιτούμενη κλίμακα για την προσφορά κάλυψης είναι υψηλή σε σχέση με την όλη έκταση της αγοράς. Αυτό σημαίνει ότι οι οικονομίες κλίμακας αντιπροσωπεύουν σημαντικούς φραγμούς εισόδου στην αγορά.

61. Ο συνδυασμός αυτών των δύο προαναφερθέντων εμποδίων εισόδου εμποδίζει τις περισσότερες (εμπορικές) ασφαλιστικές εταιρίες κάλυψης κατά κινδύνων ζημιάς να δραστηριοποιηθούν στο χώρο της ασφάλισης P&I. Σημειώνεται ωστόσο ότι ενδεχομένως ασφαλιστές ναυτιλιακών σκαφών να είναι σε πιο εύκολα σε θέση να αξιοποιήσουν την τεχνογνωσία τους για να καλύψουν κινδύνους P&I (χαμηλότερων βεβαίως επίπεδων ασφαλιστικής κάλυψης⁷⁴) απ' ό,τι κλασικοί εμπορικοί ασφαλιστές^{75, 76}.

62. Όσον αφορά στη γεωγραφική αγορά ασφαλιστικής κάλυψης P&I, η Ε.Επ. καταλήγει ότι λόγω της φύσης της έχει παγκόσμιο χαρακτήρα⁷⁷. Γενικά οι πλοιοκτήτες εξασφαλίζουν ότι οι στόλοι τους καλύπτονται υπό τους καλύτερους δυνατούς όρους που προσφέρουν οι σύλλογοι P&I ανεξάρτητα από το που είναι εγκατεστημένοι. Οι σύλλογοι μέλη του IG καθώς και οι περισσότεροι

⁷² Βλ. Απόφαση ΕΕπ 1999/329/ΕΚ, παρ. 57.

⁷³ Βλ. Απόφαση ΕΕπ 1999/329/ΕΚ παρ. 58.

⁷⁴ Όπως είναι επί παραδείγματι, κατά τα διαλαμβανόμενα από τα στοιχεία που παρείχαν τα μέρη, η κατηγορία κάλυψης coastal & inland. Η συγκεκριμένη κατηγορία εντάσσεται στην κάλυψη P&I και αφορά κατηγορία πελατών με χαμηλότερης χωρητικότητας σκάφη και δραστηριοποίηση σε παράκτια και εσωτερική ναυσιπλοΐα. Οι ασφαλιζόμενες μονάδες, (σκάφη) έχουν τα ίδια δικαιώματα και αντιμετωπίζουν ίδιες συνθήκες με την λοιπή ασφάλιση P&I. (βλ. ενδεικτικά την υπ' αριθ. πρωτ. 6266/24.6.2022 επιστολή).

⁷⁵ Βλ. Απόφαση ΕΕπ 1999/329/ΕΚ, παρ. 60. Ως παράδειγμα η ΕΕπ αναφέρεται στη ασφάλιση P&I έως 500 εκ USD βλ παρ. 12-13 της ίδιας απόφασης.

⁷⁶ Ως προς την αντασφάλιση P&I, όπως και γενικότερα στη αντασφάλιση η οποία έχει κριθεί ως διακριτή αγορά, η ΕΕπ κατέληξε (βλ. Απόφαση ΕΕπ 1999/329/Εκ, παρ. 55) ότι και στην περίπτωση της κάλυψης P&I η αντασφάλιση αποτελεί διακριτή αγορά από την ασφάλιση καθώς από άποψη ζήτησης προέρχεται από ειδικευμένους ασφαλιστές εν αντιθέσει με την ασφάλιση P&I (ομοίως και στην ασφάλιση σκάφους) που προέρχεται από πλοιοκτήτες. Αντίστοιχα και από πλευρά προσφοράς οι οικονομίες κλίμακας αποτελούν το κυριότερο εμπόδιο εισόδου ενώ τυχόν κανονιστικά και τεχνικά εμπόδια δεν έχουν ιδιαίτερη σημασία. Συνεπώς, κατά την ΕΕπ, αντασφάλιση P&I μπορούν να παρέχουν σε άλλους ασφαλιστές P&I όχι μόνο σύλλογοι P&I αλλά και ναυτιλιακοί αντασφαλιστές εφόσον πετυχαίνουν μια ελάχιστη κλίμακα. Στην πράξη οι ναυτιλιακοί αντασφαλιστές παρέχουν αντασφάλιση για χαμηλότερα επίπεδα κάλυψης είτε σε ανεξάρτητους συλλόγους P&I είτε σε μέλη του IG μέχρι ποσού 2 δις USD.

⁷⁷ Βλ. Απόφαση ΕΕπ 1999/329/ΕΚ παρ. 63.

μικροί ασφαλιστές P&I καλύπτουν πλοία νηολογημένα σε όλο τον κόσμο

63. Συμπερασματικά, η Ε.Επ. καταλήγει⁷⁸ ότι η ασφάλιση P&I αποτελεί ενιαία αγορά προϊόντος με παγκόσμιο χαρακτήρα. Η δυνατότητα υποκατάστασης από άλλα προϊόντα ναυτασφάλισης, τόσο από πλευράς ζήτησης όσο και από πλευράς προσφοράς παρουσιάζει αδυναμίες λόγω της ιδιαίτερης φύσης των ασφαλιζόμενων κινδύνων. Υπάρχει μόνον μία μικρή δυνατότητα υποκατάστασης από πλευράς προσφοράς με ναυτασφαλιστές σώματος σκάφους (ΣτΣ hull) όσον αφορά ασφάλιση P&I χαμηλής κάλυψης (μέχρι 459 εκατομμύρια ευρώ (500 εκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ) όπου δύνανται να κινηθούν και οι ανεξάρτητοι αμοιβαίοι ασφαλιστές ή οι εμπορικοί ασφαλιστές.

64. Με την ως άνω θεώρηση της σχετικής και γεωγραφικής αγοράς P&I αυτή συντάσσονται και τα μέρη της υπό κρίση συναλλαγής⁷⁹. Αξίζει να σημειωθεί ότι τον παγκόσμιο χαρακτήρα της σχετικής αγοράς P&I αναγνωρίζουν και οι ερωτηθείσες ανταγωνίστριες επιχειρήσεις⁸⁰.

Γ.3.2. Ασφάλιση ναύλων, σταλιών και άμυνας (FD&D)

65. Κατά την άποψη των μερών, η ασφαλιστική κάλυψη FD&D συνιστά ξεχωριστό προϊόν. Μάλιστα όπως αναφέρουν, ενώ ορισμένοι σύλλογοι μπορεί να παρέχουν κάλυψη FD&D στο πλαίσιο της κάλυψης P&I, άλλοι σύλλογοι επιλέγουν να το παρέχουν είτε ως αυτόνομο προϊόν είτε ως προσθήκη στην κάλυψη P&I όταν απαιτείται από ένα μέλος⁸¹. Στην περίπτωση των μερών η ασφαλιστική κάλυψη FD&D παρέχεται παράλληλα με την κάλυψη P&I, πρακτική που θεωρούν συνηθισμένη αλλά όχι καθολική για τους άλλους συλλόγους P&I. Όπως επεξηγούν, αυτό εξαρτάται από τις ανάγκες του κάθε πελάτη, αλλά και από τους εσωτερικούς πόρους και τις ικανότητες των ασφαλισμένων να χειρίζονται νομικές διαφορές στο πλαίσιο αυτής της κάλυψης⁸².

66. Σε κάθε περίπτωση, όπως διευκρινίζουν, παρομοίως με την περίπτωση της ασφαλιστικής κάλυψης P&I, η ασφαλιστική κάλυψη FD&D, συνιστά ένα μη τυποποιημένο ασφαλιστικό προϊόν, προσαρμοσμένο στα χαρακτηριστικά του ασφαλισμένου, ενώ αφορά μία ευρεία κατηγορία ασφαλιστικών κινδύνων που αντιμετωπίζουν τα πλοία και προσφέρεται ως ενιαίο προϊόν («πακέτο καλύψεων») υπό το ίδιο ασφαλιστήριο συμβόλαιο με τα ασφάλιστρα που καταβάλλονται να αφορούν ολόκληρο το «πακέτο»⁸³. Ως εκ τούτου, διάκριση μεταξύ επιμέρους κινδύνων ενδέχεται να μην είναι εφαρμόσιμη⁸⁴.

67. Ως προς τη γεωγραφική αγορά της κάλυψης FD&D, τα μέρη υποστηρίζουν ότι έχει παγκόσμιο χαρακτήρα καθώς οι πλοιοκτήτες, όπως και στην περίπτωση της κάλυψης P&I, εξασφαλίζουν την καλύτερη δυνατή κάλυψη του στόλου τους ανεξαρτήτως του που είναι εγκατεστημένοι οι ασφαλιστές⁸⁵.

⁷⁸ Βλ Απόφαση ΕΕπ 1999/329/ΕΚ, παρ. 63.

⁷⁹ Βλ Τμήμα 6 Γνωστοποίησης.

⁸⁰ Βλ [...]. Όπως ειδικότερα αναφέρει η [...] στην επιστολή της: «The P&I market is a worldwide market with the 13 Clubs of the International Group competing to insure merchant fleets located globally» και «[competitors] compete on the same markets globally [...]».

⁸¹ Βλ Τμήμα 6 σελ 39 Γνωστοποίησης.

⁸² Βλ Τμήμα 6 σελ 39-40 Γνωστοποίησης.

⁸³ Βλ την υπ' αριθ. πρωτ. 6729/11.7.2022 επιστολή.

⁸⁴ Βλ Τμήμα 6 σελ 39 Γνωστοποίησης.

⁸⁵ Βλ Τμήμα 6 σελ 40 Γνωστοποίησης.

68. Ειδικότερα, όπως διευκρινίζουν⁸⁶, ένας σύλλογος P&I μπορεί να προσφέρει κάλυψη FD&D σε οποιοδήποτε πλοίο ή στόλο ανεξάρτητα από τον τόπο εγκατάστασής του μέλους, όπως άλλωστε ισχύει και για την κάλυψη P&I. Επιπλέον, υπάρχουν εξειδικευμένοι σύλλογοι που παρέχουν κάλυψη FD&D και μπορούν να παρέχουν την υπηρεσία σε οποιοδήποτε στόλο ή πλοίο οπουδήποτε στον κόσμο.

69. Αντίστοιχα⁸⁷ ο ιδιοκτήτης ενός στόλου/πλοίου, που χρειάζεται κάλυψη FD&D, επιδιώκει την ένταξή του σε ένα σύλλογο P&I ή σε εξειδικευμένο σύλλογο κάλυψης FD&D που θα του παρέχουν τους καλύτερους δυνατούς όρους και κάλυψη. Συνεπώς, από πλευρά ζήτησης η τοποθεσία του συλλόγου δεν έχει σημασία κατά την επιλογή που κάνει ο ιδιοκτήτης του στόλου/πλοίου.

70. Άλλωστε, όπως επεξηγούν τα μέρη⁸⁸, η κάλυψη FD&D, που προσφέρεται από όλους τους συλλόγους προς τους ασφαλισμένους τους σε παγκόσμιο επίπεδο, αφορά στην ίδια κατηγορία καλυπτόμενων κινδύνων, παρά τις ενδεχόμενες μικρές διαφοροποιήσεις ως προς το εύρος και το ύψος της κάλυψης⁸⁹.

71. Σε κάθε περίπτωση, τα μέρη της υπό κρίση συγκέντρωσης θεωρούν ότι ελλείπει οποιασδήποτε επίπτωσης στην παγκόσμια (και την ελληνική αγορά) από τη Συναλλαγή, ο ορισμός της σχετικής αγοράς μπορεί να παραμείνει ανοικτός όσον αφορά τόσο τα επικαλυπτόμενα όσο και τα πρόσθετα ασφαλιστήρια συμβόλαια των Μερών⁹⁰.

72. Αξίζει να σημειωθεί ότι με την άποψη της παγκόσμιας διάστασης της γεωγραφικής αγοράς συντάσσονται και ανταγωνιστές των μερών⁹¹.

Γ.3.3. Η άποψη της Υπηρεσίας

73. Λαμβάνοντας υπόψη την ως άνω ανάλυση σχετικά με τις αγορές ασφάλισης P&I και FD&D, οι εν λόγω υπηρεσίες ασφάλισης δύνανται να συνιστούν κατά την κρίση της Υπηρεσίας διακριτές

⁸⁶ Βλ την υπ' αριθ. πρωτ. 4988/23.5.2022 απαντητική επιστολή.

⁸⁷ Βλ την υπ' αριθ. πρωτ. 4988/23.5.2022 απαντητική επιστολή.

⁸⁸ Βλ την υπ' αριθ. πρωτ. 4988/23.5.2022 απαντητική επιστολή.

⁸⁹ Όπως αναλύουν, «Η ασφάλιση FD&D καλύπτει τα νομικά και άλλα έξοδα που πραγματοποιούνται από τον ασφαλισμένο ή για λογαριασμό του ασφαλισμένου για την άσκηση ή την υπεράσπιση απαιτήσεων που δεν είναι ασφαλισμένες ή έναντι ασφαλιστή που αμφισβητεί την απαίτηση του ασφαλισμένου» (Βλ την υπ' αριθ. πρωτ. 4988/23.5.2022 απαντητική επιστολή).

⁹⁰ Βλ Τμήμα 7.5 ii σελ 53 Γνωστοποίησης.

⁹¹ Βλ την [...] στην επιστολή της: «The P&I market is a worldwide market with the 13 Clubs of the International Group competing to insure merchant fleets located globally. The same applies to the market for FD&D cover» και «[competitors] compete on the same markets [ΣτΣ P&I και FD&D] globally [...]. FD&D covers are ancillary to the P&I (very rarely sold without P&I) and are therefore subject to the same competitive environment». Την ίδια εκτίμηση εκφράζει και η [...] η οποία αναφέρει «Οι υπηρεσίες αυτές προσφέρονται με τους ίδιους όρους από παρόχους που είναι εγκατεστημένοι σε οποιοδήποτε μέρος παγκοσμίως. Οι πελάτες (πλοιοκτήτες, διαχειριστές και ναυλωτές) των εν λόγω υπηρεσιών δραστηριοποιούνται, επίσης, σε παγκόσμιο επίπεδο και ζητούν οι σχετικές υπηρεσίες να παρέχονται ανεξαρτήτως του τόπου, στον οποίο γεννήθηκε η διαφορά. Όσον αφορά, μάλιστα, την ασφάλιση FD&D, ένα μέλος του Συλλόγου έχει πρόσβαση σε παροχή νομικής βοήθειας από τους in house δικηγόρους του πρώτου, οι οποίοι κατά βάση διαθέτουν τα απαραίτητα προσόντα για την παράστασή τους σε διαφορετικές δικαιοδοσίες παγκοσμίως. Εφόσον χρειαστεί να γίνεται ανάθεση σε εξωτερικούς συνεργάτες κατ' αρχήν ο εκάστοτε Σύλλογος εξακολουθεί να διαχειρίζεται την υπόθεση.

Επισημαίνεται, επίσης, ότι δεν υφίστανται ουσιαστικά εμπόδια και δαπάνες που συνδέονται με τη στροφή των πελατών σε συλλόγους ή ναυτασφαλιστές που είναι εγκατεστημένοι σε άλλες περιοχές (σε αντίθεση με άλλες κατηγορίες ασφαλίσεων όπου ως αγορά θεωρείται η εγχώρια, λόγω των διάφορων φύσεων οικονομικών εμποδίων και των διαφορετικών κανονιστικών και εποπτικών συστημάτων»).

σχετικές αγορές με παγκόσμια γεωγραφική διάσταση. Υπενθυμίζεται ότι ως προς την αγορά ασφάλισης P&I υπάρχει και σχετική απόφαση της Ε.Επ.⁹² προς την ίδια κατεύθυνση.

74. Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι ως προς την επιπλέον κατηγορία ασφάλισης απεργίας και καθυστέρησης (Strike & Delay) στην οποία η SC BMA εμφανίζει στην ελληνική επικράτεια δραστηριοποίηση, δεν απαιτείται ακριβής οριοθέτηση δεδομένου ότι η North UK δεν παρέχει αντίστοιχες υπηρεσίες. Ως εκ τούτου δεν υφίσταται οριζόντια αλληλεπικάλυψη αλλά ούτε και δραστηριοποίηση της North UK σε καθέτως συνδεόμενη αγορά αυτής και το ζήτημα της ακριβούς οριοθέτησης μπορεί να παραμείνει ανοιχτό.

75. Αντιστοίχως, ως προς την κατηγορία ασφάλισης Κινδύνων Πολέμου (war risk) σημειώνεται ότι πρόκειται για υπηρεσίες τις οποίες τα μέρη παρέχουν μεν αμφότερα σε παγκόσμιο επίπεδο, ωστόσο δεν εμφανίζουν αντίστοιχη δραστηριοποίηση στην ελληνική επικράτεια, ήτοι δεν παρέχεται η εν λόγω ασφαλιστική κάλυψη σε κατόχους συμβολαίων των οποίων ο τόπος διαχείρισης είναι η Ελλάδα⁹³. Το ίδιο ισχύει και για την παροχή υπηρεσιών αντασφάλισης. Ως εκ τούτου παρέλκει για τους σκοπούς της παρούσης η οριοθέτηση και περαιτέρω αξιολόγηση των εν λόγω αγορών⁹⁴. Το ίδιο ισχύει και για την παροχή ασφαλιστικής κάλυψης για απαγωγή και λύτρα (kidnap & ransom) την οποία παρέχει μόνο η SC BMA και όχι η North UK.

76. Ως εκ τούτου, εστιάζοντας στις αλληλεπικαλυπτόμενες δραστηριότητες των μερών, όπως αναλυτικά εκτίθενται ανωτέρω, για τις ανάγκες της παρούσας, ως σχετικές αγορές της υπό κρίση πράξης, δύνανται να οριστούν οι αγορές ασφαλιστικής κάλυψης P&I, και ασφαλιστικής κάλυψης FD&D. Οι εν λόγω καλύψεις αποτελούν δύο χωριστές σχετικές αγορές προϊόντων, αμφότερες με παγκόσμιο πεδίο εφαρμογής, κατά τα προεκτεθέντα.

77. Ως προς ενδεχόμενη οριοθέτηση της παροχής αντασφαλιστικής κάλυψης P&I και κάλυψης κινδύνων πολέμου (war risks) ως σχετικών αγορών, αυτή παρέλκει για τις ανάγκες της παρούσας, καθώς δεν προσφέρονται στην ελληνική επικράτεια.

Γ.4. ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ

78. Σύμφωνα με τη Γνωστοποίηση⁹⁵, το συνδυασμένο μερίδιο των μερών στην παγκόσμια αγορά ασφαλιστικής κάλυψης P&I δεν ξεπερνάει το 20% ενώ αντιστοίχως στην παγκόσμια αγορά ασφαλιστικής κάλυψης FD&D δεν ξεπερνάει το 15%. Ειδικότερα:

Γ.4.1. Ως προς την αγορά Ασφάλισης Προστασίας και Αποζημίωσης (P&I)

79. Ως προς την αγορά P&I, τα μερίδια αγοράς των μερών (North UK και SC BMA) για τα έτη 2017-2021⁹⁶ παρατίθενται στον ακόλουθο πίνακα βάσει ύψους ασφαλιστρών με και χωρίς μεσιτεία:

⁹² Βλ Απόφαση ΕΕπ 1999/329/ΕΚ.

⁹³ Βλ την υπ' αριθ. πρωτ. 6266/24.6.2022 επιστολή.

⁹⁴ Επικουρικά σημειώνεται ότι σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των μερών το συνδυασμένο μερίδιο αγοράς που θα κατέχουν από κοινού μετά την υπό κρίση πράξη δεν υπερβαίνει το 10% (Βλ. Τμήμα 6. iii Γνωστοποίησης όπου εκτιμούν ότι «το συνδυασμένο μερίδιο αγοράς τους δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το 10% (καθένας εκ των The North UK και The Standard κάτω από 5%).

⁹⁵ Βλ Τμήμα 7.5 ii σελ 53 Γνωστοποίησης

⁹⁶ Επισημαίνεται ότι τα έτη αντικατοπτρίζουν τις ετήσιες χρήσεις που λήγουν το μήνα Φεβρουάριο εκάστου έτους, καθώς όπως διευκρινίζουν τα μέρη «[τ]α στοιχεία αφορούν στο οικονομικό έτος (policy year) των συλλόγων P&I που λήγει στις 20 Φεβρουαρίου». Ωστόσο σημειώνεται ότι τα μέρη επιβεβαιώνουν «ότι τα μερίδια αγοράς για το έτος

P&I										
Μικτά Εγγεγραμμένα Ασφάλιστρα με μεσιτεία (ποσά σε εκατομμύρια USD)										
	2021		2020		2019		2018		2017	
	Ασφ/τρα	M.A	Ασφ/τρα	M.A	Ασφ/τρα	M.A	Ασφ/τρα	M.A	Ασφ/τρα	M.A
The North	[...]	[5-10]%	[...]	[5-10]%	[...]	[5-10]%	[...]	[5-10]%	[...]	[5-10]%
The Standard	[...]	[5-10]%	[...]	[5-10]%	[...]	[5-10]%	[...]	[5-10]%	[...]	[5-10]%
Σύνολο Αγοράς ^(*)	[...]		[...]		[...]		[...]		[...]	
Νέα Οντότητα	[...]	[15-25]%	[...]	[15-25]%	[...]	[15-25]%	[...]	[15-25]%	[...]	[15-25]%
Καθαρά Εγγεγραμμένα Ασφάλιστρα χωρίς μεσιτεία (ποσά σε εκατομμύρια USD)										
	2021		2020		2019		2018		2017	
	Ασφ/τρα	M.A	Ασφ/τρα	M.A	Ασφ/τρα	M.A	Ασφ/τρα	M.A	Ασφ/τρα	M.A
The North	[...]	[5-10]%	[...]	[5-10]%	[...]	[5-10]%	[...]	[5-10]%	[...]	[5-10]%
The Standard	[...]	[5-10]%	[...]	[5-10]%	[...]	[5-10]%	[...]	[5-10]%	[...]	[5-10]%
Σύνολο Αγοράς ^(*)	[...]		[...]		[...]		[...]		[...]	
Νέα Οντότητα	[...]	[15-25]%	[...]	[15-25]%	[...]	[15-25]%	[...]	[15-25]%	[...]	[15-25]%

(*) Το σύνολο αγοράς προκύπτει από εκτιμήσεις των μερών και έχει υπολογιστεί ως εξής: Για τα ασφαλιστικά έτη 2017-2020 τα στοιχεία προέρχονται από τις δημοσίως διαθέσιμες οικονομικές καταστάσεις των συλλόγων μελών του International Group. Για τους συλλόγους μη-μέλη του International Group προέρχονται από σχετική έκθεση αγοράς (Lockton P&I Market review 2021/2022). [...].

80. Αντιστοίχως σε περίπτωση όπου η αγορά P&I εξεταστεί με όρους ασφαλισμένης χωρητικότητας⁹⁷ τα μερίδια αγοράς των μερών διαμορφώνονται ως ακολούθως:

P&I										
Χωρητικότητα (Tonnage) (ποσά σε εκ. g.t / gross tonnage)										
	2021		2020		2019		2018		2017	
	GT	M.A	GT	M.A	GT	M.A	GT	M.A	GT	M.A
The North	[...]	[10-15]%	[...]	[10-15]%	[...]	[10-15]%	[...]	[10-15]%	[...]	[10-15]%
The Standard	[...]	[5-10]%	[...]	[5-10]%	[...]	[5-10]%	[...]	[5-10]%	[...]	[5-10]%
Σύνολο Αγοράς	[...]		[...]		[...]		[...]		[...]	
Νέα Οντότητα	[...]	[15-25]%	[...]	[15-25]%	[...]	[15-25]%	[...]	[15-25]%	[...]	[15-25]%

81. Σημειώνεται σχετικά ότι τα ανωτέρω μερίδια είναι σε συμφωνία με τις εκτιμήσεις των ανταγωνιστών των μερών τηρουμένων των αναλογιών (δηλαδή λαμβανομένου υπόψη του διαφορετικού αριθμού δραστηριοποιούμενων στην αγορά καθώς οι ανταγωνιστές των μερών έχουν

2022 δεν αναμένεται να είναι ουσιαστικά διαφοροποιημένα από εκείνα του 2021» (βλ. υπ' αριθ. πρωτ. 4988/23.5.2022 επιστολή).

⁹⁷ [...].

προχωρήσεις σε εκτιμήσεις με βάση τα μέλη του IG, ενώ τα μέρη έχουν συνυπολογίσει και μη μέλη του IG)⁹⁸.

82. Ως προς τον δείκτη συγκέντρωσης HHI για τα έτη 2020-2021 και το Δ (αύξηση επιπέδου συγκέντρωσης) τα οποία παραθέτονται στον πίνακα που ακολουθεί, σημειώνονται τα εξής:

83. Για το έτος 2021, δεδομένου ότι δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για το σύνολο των δραστηριοποιούμενων στη αγορά ασφαλιστικής κάλυψης P&I, δεν είναι δυνατή η ακριβής εξαγωγή του δείκτη συγκέντρωσης HHI. Ωστόσο από τα διαθέσιμα στοιχεία, ήτοι τα μερίδια αγοράς των μερών, δύναται να εξαχθεί το Δ⁹⁹.

Δ-2021	
P&I	Δ-2021
Μικτά Εγγεγραμμένα Ασφάλιστρα με μεσιτεία	111,20
Καθαρά Εγγεγραμμένα Ασφάλιστρα χωρίς μεσιτεία	111,22
Χωρητικότητα (Tonnage)	153,37

84. Για το έτος 2020, τα μέρη προσκόμισαν υπολογισμούς τους για το ύψος των καθαρών ασφαλιστρών (χωρίς μεσιτεία) για σύνολο της αγοράς κάλυψης P&I και τα μερίδια των ανταγωνιστών τους, βάσει των οποίων μπορεί να υπολογιστεί τόσο ο δείκτης συγκέντρωσης HHI όσο και το Δ¹⁰⁰.

P&I (2020)		
Καθαρά Εγγεγραμμένα Ασφάλιστρα χωρίς μεσιτεία (ποσά σε εκατομμύρια USD)		
	Ασφ/στρα	M.A
American	[...]	[0-5]%
Britannia	[...]	[5-10]%
Gard	[...]	[15-25]%
Japan	[...]	[0-5]%
London	[...]	[0-5]%
North	[...]	[5-10]%
Shipowners	[...]	[5-10]%
Skuld	[...]	[5-10]%
Standard	[...]	[5-10]%
Steamship	[...]	[5-10]%
Swedish	[...]	[0-5]%
UK	[...]	[5-10]%
West	[...]	[5-10]%
British Marine	[...]	[0-5]%
Carina	[...]	[0-5]%

⁹⁸ [...].

⁹⁹ Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των οριζοντίων συγκεντρώσεων, παράγραφος 16 και ιδίως παραπομπή/σημείωση τέλους 19 (2004/C 31/3) όπου αναφέρεται «Η αύξηση του επιπέδου συγκέντρωσης, όπως μετράται με τον δείκτη HHI, μπορεί να υπολογιστεί ανεξάρτητα από το συνολικό επίπεδο συγκέντρωσης στην αγορά, διπλασιάζοντας το γινόμενο των μεριδίων αγοράς των συμμετεχουσών επιχειρήσεων. Για παράδειγμα, μια συγκέντρωση επιχειρήσεων με μερίδια αγοράς 30 % και 15 % αντίστοιχα, οδηγούσε σε αύξηση του δείκτη HHI κατά 900 μονάδες (30 X 15 X 2 = 900). Η τεχνική αυτή εξηγείται ως εξής: πριν από τη συγκέντρωση, ο δείκτης HHI περιλαμβάνει τα μεμονωμένα μερίδια αγοράς των συμμετεχουσών επιχειρήσεων στο τετράγωνο: (α)² + (β)². Μετά τη συγκέντρωση, περιλαμβάνει το τετράγωνο του αθροίσματός τους: (α + β)², που ισούται με (α)² + (β)² + 2αβ. Επομένως, η αύξηση του HHI ισούται με 2αβ».

¹⁰⁰ [...].

Charterama	[...]	[0-5]%
Charterers P&I Club	[...]	[0-5]%
China P&I	[...]	[0-5]%
Coastal Marine Services	[...]	[0-5]%
Eagle Ocean	[...]	[0-5]%
EF Marime	[...]	[0-5]%
Hydor	[...]	[0-5]%
Ingosstrakh	[...]	[0-5]%
MA Amlin	[...]	[0-5]%
NNPC	[...]	[0-5]%
Norwegian Hull Club	[...]	[0-5]%
Thomas Millet Speciality P&I	[...]	[0-5]%
Turk P&I	[...]	[0-5]%
Σύνολο Αγοράς	[...]	
Νέα Οντότητα	[...]	[15-25]%

Καθαρά Εγγεγραμμένα Ασφάλιστρα χωρίς μεσιτεία P&I (2020)	
HHI Πριν	777,36
HHI Μετά	920,86
Δ-2020	143,50

85. Επικουρικά σημειώνεται ότι σε επίπεδο ελληνικής επικράτειας¹⁰¹ τα μερίδια των μερών στην αγορά P&I για το 2021 ανέρχεται ως προς τη χωρητικότητα (tonnage) σε [15-25]%¹⁰² και ως προς τα μικτά ασφάλιστρα κυμαίνεται από [15-25]% έως [15-25]%¹⁰³.

Γ.4.2. Ως προς την αγορά Ασφάλισης ναύλων, σταλιών και άμυνας (FD&D)

86. Ως προς την αγορά FD&D, σημειώνεται σχετικά ότι, όπως αναφέρεται στη Γνωστοποίηση¹⁰⁴, καθώς τα μέρη δεν γνωρίζουν κάποια αξιόπιστη πηγή πληροφοριών για την αγορά κάλυψης FD&D, ειδικά ως προς τη χωρητικότητα, είναι σε θέση να παρέχουν μόνο εκτιμήσεις ως προς το σύνολο της αγοράς με βάση τα ασφάλιστρα, οι οποίες μάλιστα διαφέρουν μεταξύ τους. Ειδικότερα, τα μερίδια αγοράς των μερών (North UK και SC BMA) για τα έτη 2017-2021, υπό διαφορετικά σενάρια αυστηρότητας παρατίθενται στον πίνακα που ακολουθεί¹⁰⁵:

¹⁰¹ Σημειώνεται σχετικά ότι σύμφωνα τόσο με τα μέρη όσο και με τους ανταγωνιστές τους δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία αναφορικά με το σύνολο της αγοράς στην ελληνική επικράτεια [...]. Όπως ειδικότερα αναφέρει [...] εκτιμάται ως εύλογο να υποτεθεί ότι τα μερίδια στην παγκόσμια αγορά αντανακλώνται στην ελληνική.

¹⁰² [15-25]% η North UK και [5-10]% η SC BMA και για το 2020 ανέρχεται σε [25-35]% ([15-25]% η North UK και [5-10]% η SC BMA) (βλ την υπ' αριθ. πρωτ. 6565/5.7.2022 επιστολή).

¹⁰³ [15-25]%-[15-25]% η North UK και [5-10]%-[5-10]% η SC BMA (βλ την υπ' αριθ. πρωτ. 6565/5.7.2022 επιστολή). Τα μέρη έχουν προχωρήσει σε διαφορετικές εκτιμήσεις για το σύνολο των μικτών ασφαλιστρών στην Ελλάδα. Ως εκ τούτου το μερίδιο αγοράς αποτυπώνεται σε εύρος.

¹⁰⁴ Βλ. Τμήμα 7.1 Γνωστοποίησης (σελ 47-48). Σημειώνεται σχετικά ότι σύμφωνα με τις απαντήσεις που παρέχουν οι ανταγωνιστές των μερών, δεν κατέστη δυνατή από την πλευρά τους η εκτίμηση του μεγέθους της αγοράς FD&D και ως εκ τούτου δεν ήταν σε θέση να παράσχουν τη σχετική πληροφόρηση προς την Υπηρεσία [...]. Όπως άλλωστε επισημαίνει [...] δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για τη μέγεθος της αγοράς FD&D, αλλά εκτιμούν ότι τα μερίδια αγοράς των δραστηριοποιούμενων εταιριών κυμαίνονται στα ίδια επίπεδα με τα μερίδια αγοράς P&I.

¹⁰⁵ Βλ. την υπ' αριθ. Πρωτ. 5809/14.6.2022.

FD&D Καθαρά Ασφάλιστρα/ Net Premium (σε εκ USD)															
2021			2020			2019			2018			2017			
Ασφ/ρα	M.A.		Ασφ/ρα	M.A.		Ασφ/ρα	M.A.		Ασφ/ρα	M.A.		Ασφ/ρα	M.A.		
	Από	Έως		Από	Έως		Από	Έως		Από	Έως		Από	Έως	
North UK	[...]	[5-10]%	[10-15]%	[...]	[5-10]%	[10-15]%	[...]	[5-10]%	[10-15]%	[...]	[5-10]%	[5-10]%	[...]	[5-10]%	[5-10]%
SC BMA	[...]	[0-5]%	[0-5]%	[...]	[0-5]%	[0-5]%	[...]	[0-5]%	[0-5]%	[...]	[0-5]%	[5-10]%	[...]	[0-5]%	[5-10]%
Σύνολο Αγοράς	[...]		[...]		[...]		[...]		[...]		[...]		[...]		
Ενιαία Οντότητα		[10-15]%	[10-15]%		[10-15]%	[15-25]%		[10-15]%	[10-15]%		[10-15]%	[10-15]%		[10-15]%	[10-15]%

FD&D Μικτά Ασφάλιστρα/ Gross Premium (σε εκ USD)															
2021			2020			2019			2018			2017			
Ασφ/ρα	M.A.		Ασφ/ρα	M.A.		Ασφ/ρα	M.A.		Ασφ/ρα	M.A.		Ασφ/ρα	M.A.		
	Από	Έως		Από	Έως		Από	Έως		Από	Έως		Από	Έως	
North UK	[...]	[5-10]%	[10-15]%	[...]	[5-10]%	[10-15]%	[...]	[5-10]%	[10-15]%	[...]	[5-10]%	[10-15]%	[...]	[5-10]%	[5-10]%
SC BMA	[...]	[0-5]%	[0-5]%	[...]	[0-5]%	[0-5]%	[...]	[0-5]%	[0-10]%	[...]	[0-5]%	[5-10]%	[...]	[0-5]%	[5-10]%
Σύνολο Αγοράς	[...]		[...]		[...]		[...]		[...]		[...]		[...]		
Ενιαία Οντότητα		[10-15]%	[15-25]%		[10-15]%	[15-25]%		[10-15]%	[15-25]%		[10-15]%	[15-25]%		[10-15]%	[15-25]%

87. Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι στο ευνοϊκότερο σενάριο για τα μέρη, ήτοι σε σύνολο αγοράς καθαρών ασφαλιστρών περί το ανώτερο όριο των 250 εκ USD, το μερίδιο αγοράς της νέας οντότητας υπολείπεται σημαντικά του ορίου του 15% με αποτέλεσμα υπό αυτές τις παραδοχές η εν λόγω αγορά να μην είναι επηρεαζόμενη.

88. Αντιθέτως, υπό το αυστηρότερο σενάριο, το οποίο αφορά σε σύνολο αγοράς μεικτών ασφαλιστρών περί το κατώτατο όριο των 200 εκ USD, το μερίδιο αγοράς της νέας οντότητας υπερβαίνει [...] [10-15]% καθιστώντας την αγορά FD&D επηρεαζόμενη.

89. Όπως προαναφέρθηκε, δεδομένου ότι δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για το σύνολο των δραστηριοποιούμενων στη αγορά ασφαλιστικής κάλυψης FD&D δεν είναι δυνατή η ακριβής εξαγωγή του δείκτη συγκέντρωσης HHI. Ωστόσο από τα διαθέσιμα στοιχεία, ήτοι τα μερίδια αγοράς των μερών, δύναται να εξαχθεί το Δ^{106} το οποίο παρατίθεται ακολούθως, σύμφωνα με το προαναφερθέν αυστηρό σενάριο (μικτά ασφάλιστρα και χαμηλότερο σύνολο αγοράς). Είναι σαφές ότι το Δ εκ προκειμένου υπολείπεται σημαντικά του ασφαλούς (και πλέον αυστηρού) ορίου των 150 μονάδων¹⁰⁷ καθώς κυμαίνεται περί τις 100 μονάδες:

¹⁰⁶ Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των οριζοντίων συγκεντρώσεων, παράγραφος 16 και ιδίως παραπομπή/σημείωση τέλους 19 (2004/C 31/3) κατά τη σχετική ανωτέρω αναφορά.

¹⁰⁷ Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των οριζοντίων συγκεντρώσεων, παράγραφος 20, σύμφωνα με την οποία «Είναι επίσης ελάχιστο πιθανό να διαπιστώσει οριζόντια προβλήματα ανταγωνισμού σε μια συγκέντρωση με δείκτη HHI μετά τη συγκέντρωση που κυμαίνεται μεταξύ 1 000 και 2 000 και «δέλτα» κάτω από 250, ή σε μία συγκέντρωση με δείκτη HHI μετά τη συγκέντρωση πάνω από 2 000 κάτω από 150 [...]».

FD&D	Δ-2021	Δ-2020	Δ-2019
Gross Premium (with brokerage)	99,85	113,57	112,12

90. Επικουρικά σημειώνεται ότι σε επίπεδο ελληνικής επικράτειας τα μερίδια των μερών στην αγορά FD&D για το 2021 ανέρχεται ως προς τη χωρητικότητα (tonnage) σε [25-35]%¹⁰⁸ και ως προς τα μικτά ασφάλιστρα κυμαίνεται από [15-25]% έως [25-35]%¹⁰⁹.

Γ.5 ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

91. Σύμφωνα με τα μέρη η αγορά P&I είναι κατακερματισμένη με μεγάλο αριθμό συλλόγων P&I και εμπορικών ασφαλιστών που προσφέρουν κάλυψη P&I και FD&D. Όπως ειδικότερα εξηγούν τα μέρη μετά την υπό κρίση πράξη στην συγκεκριμένη αγορά παραμένει ενεργός σημαντικός αριθμός ανταγωνιστών και συγκεκριμένα τα υπόλοιπα 11 μέλη του IG αλλά και επιπλέον ανταγωνιστές – σύλλογοι μη-μέλη του IG¹¹⁰ καθώς και εμπορικοί (ναυτικοί) ασφαλιστές που παρέχουν κάλυψη P&I και FD&D¹¹¹.

92. Όλοι αυτοί οι ανταγωνιστές βρίσκονται σε άμεσο ανταγωνισμό μεταξύ τους, υπό την έννοια ότι οι υπό εξέταση αγορές είναι παγκόσμιες αγορές και οι πλοιοκτήτες μπορούν να επιλέξουν το Σύλλογο της προτίμησής τους, ακόμη και αν ο Σύλλογος βρίσκεται αλλού από το πλοίο/το στόλο ή και την έδρα τους¹¹². Τα μέρη υποστηρίζουν ότι δεν υπάρχει προοπτική η Συναλλαγή να έχει αρνητικές συνέπειες στον ανταγωνισμό σε καμία από τις υπό εξέταση αγορές (P&I και FD&D)¹¹³.

93. Όσον αφορά τυχόν εμπόδια εισόδου, όπως προαναφέρθηκε (βλ. Ενότητα Γ.3.1) αν και δεν υφίστανται σημαντικά νομικά/κανονιστικά εμπόδια εισόδου, οι οικονομίες κλίμακος που απαιτούνται για την αποτελεσματική δραστηριοποίηση στις αγορές ασφαλιστικών καλύψεων που προσφέρουν οι σύλλογοι P&I (όπως τεχνική γνώση των κινδύνων P&I, εκτεταμένα δίκτυα εκπροσώπων στους σημαντικότερους λιμένες του κόσμου, εξελιγμένες μονάδες διεκπεραίωσης απαιτήσεων αλλά και ιδίως τουλάχιστον επαρκής αριθμός καλυπτόμενων μονάδων/πλοίων) προκειμένου να εξασφαλιστεί διασπορά του κινδύνου, συνιστούν σημαντικούς φραγμούς εισόδου.

94. Σύμφωνα με τη Γνωστοποίηση τα μέρη εκτιμούν ότι οι υπό εξέταση αγορές είναι σε ώριμη φάση καθώς όπως διατυπώνουν «[ο] καλύτερος δείκτης για τον ρυθμό αύξησης της ζήτησης είναι ο προβλεπόμενος ρυθμός αύξησης του παγκόσμιου στόλου»¹¹⁴. Όπως άλλωστε σημειώνουν τα μέρη

¹⁰⁸ [15-25]% η North UK και [0-5]% η SC BMA και για το 2020 ανέρχεται σε [25-35]% ([15-25]% η North UK και [5-10]% η SC BMA) (βλ την υπ' αριθ. πρωτ. 6565/5.7.2022 επιστολή).

¹⁰⁹ 11,94%-21,08% η North UK και 4,17%-7,35% η SC BMA Βλ την υπ' αριθ. πρωτ. 6565/5.7.2022 επιστολή. Τα μέρη έχουν προχωρήσει σε διαφορετικές εκτιμήσεις για το σύνολο των μικτών ασφαλιστρών στην Ελλάδα. Ως εκ τούτου το μερίδιο αγορά αποτυπώνεται σε εύρος.

¹¹⁰ Σύμφωνα με τη Γνωστοποίηση καταγράφονται 11 σύλλογοι P&I που δεν είναι μέλη του IG (σελ 10 Γνωστοποίησης).

¹¹¹ Βλ Τμήμα 7.5 ii σελ 54 Γνωστοποίησης. Υπενθυμίζεται σχετικά ότι σύμφωνα με την Απόφαση ΕΕπ 1999/329/ΕΚ για τις υποθέσεις IV/D-1/30.373-P&I Clubs. IGA και IV/D-1/37.143- P&I Clubs. Pooling Agreement) παρ. 60, ασφαλιστές ναυτιλιακών σκαφών να είναι σε πιο εύκολα σε θέση να αξιοποιήσουν την τεχνογνωσία τους για να καλύψουν κινδύνους P&I (χαμηλότερων βεβαίως επιπέδων ασφαλιστικής κάλυψης). Ως παράδειγμα η ΕΕπ αναφέρεται στη ασφάλιση P&I έως 500 εκ USD (βλ παρ. 12-13 της ίδιας απόφασης).

¹¹² Βλ Τμήμα 7.5 ii σελ 54 Γνωστοποίησης.

¹¹³ Βλ Τμήμα 7.5 ii σελ 55 Γνωστοποίησης.

¹¹⁴ Βλ Τμήμα 8.7.α σελ 59 Γνωστοποίησης. Πράγματι όπως προκύπτει από την Έκθεση Διοικητή ΤτΕ για το έτος 2021 (Απρίλιος 2022) σελ 148 επ. και ιδίως Διάγραμμα IV.28 (σελ 152) «Εξέλιξη εμπορικού στόλου υπό διαχείριση στην Ελλάδα» (αφορά εμπορικά πλοία άνω των 100 κόρων ολικής χωρητικότητας -gross tonnage- εξαιρουμένων σκαφών αναψυχής και αλιευτικών σκαφών) το ύψος του εμπορικού στόλου ελληνικής διαχείρισης για την περίοδο

κατά την τελευταία πενταετία, δεν υπήρξε σημαντική είσοδος στις επηρεαζόμενες αγορές και ούτε προβλέπεται πιθανή μία επερχόμενη είσοδος στην αγορά στις σχετικές αγορές¹¹⁵.

95. Ειδικά ως προς την αγορά P&I, με κριτήριο τη χωρητικότητα των πλοίων που πλέουν σε βαθιά νερά (blue water tonnage) κυριαρχεί ο IG, με τους Συλλόγους - μέλη της να παρέχουν συνολικά ασφάλιση στο 90% περίπου της αγοράς. Οι νεοεισερχόμενοι αντιμετωπίζουν σημαντικά εμπόδια εισόδου λόγω των απαιτήσεων για να γίνουν μέλη του IG, της αξίας του εμπορικού σήματος των Συλλόγων του IG (ατομικών και συλλογικών), του αμοιβαίου μοντέλου της αλληλασφάλισης που δεν είναι ελκυστικό για τους εμπορικούς ασφαλιστές και των σημαντικών απαιτήσεων σε κεφάλαια και υποδομή για την προσφορά των απαιτούμενων ορίων κάλυψης και επιπέδων υπηρεσιών. Παρόμοια εμπόδια εισόδου υφίστανται και για το FD&D, αν και είναι χαμηλότερα λόγω της απουσίας συντονισμού σε επίπεδο IG όσον αφορά τη συγκέντρωση απαιτήσεων και την αγορά αντασφάλισης, κάτι το οποίο και επέτρεψε σε ορισμένους ασφαλιστές εκτός IG (π.χ. Nordisk Defence Club) να αναπτύξουν ανταγωνιστική προσφορά στην αγορά¹¹⁶.

96. Γενικά οι σύλλογοι πρέπει να διαθέτουν τις απαραίτητες κανονιστικές άδειες¹¹⁷ για την παροχή ασφαλιστικών υπηρεσιών στις σχετικές αγορές. Αυτό συνεπάγεται κατ' ελάχιστον τη συμμόρφωση με τις κανονιστικές απαιτήσεις της ρυθμιστικής αρχής του κράτους προέλευσης τους, η οποία κανονικά περιλαμβάνει τη συμμόρφωση με τη ρύθμιση θεμάτων προληπτικής εποπτείας και συμπεριφοράς, συμπεριλαμβανομένης της διατήρησης εποπτικού κεφαλαίου. Μπορεί επίσης να περιλαμβάνει τη συμμόρφωση με τις τοπικές κανονιστικές απαιτήσεις που φέρουν τις δικές τους απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας, συμπεριφοράς και κεφαλαίου.

97. Ο ανταγωνισμός μεταξύ των συλλόγων P&I¹¹⁸, χαρακτηρίζεται ως μη τιμολογιακός καθώς εντοπίζεται στο επίπεδο των υπηρεσιών και είναι ιδιαίτερος έντονος. Αν και οι καλύψεις που παρέχονται (P&I, FD&D) από τους διάφορους συλλόγους είναι ίδιες και ως εκ τούτου άμεσα υποκατάστατες, ωστόσο η διαφοροποίηση μέσω του επιπέδου υπηρεσιών και της οικονομικής ισχύος και φερεγγυότητας των συλλόγων¹¹⁹ αποτελούν σημαντικούς παράγοντες για τη λήψη αποφάσεων.

98. Ως προς τυχόν κόστος μεταστροφής, όπως σημειώνουν τα μέρη, στις υπηρεσίες αλληλασφάλισης θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι αυτό διαμορφώνεται από τον μηχανισμό απελευθέρωσης της εισφοράς (release call)¹²⁰ και να αποτελέσει σημαντικό κόστος αλλαγής. Ομοίως και η τυχόν απώλεια της συσσωρευμένης υπεραξίας και των διαπροσωπικών σχέσεων τα οποία επίσης αποτελούν ένα σημαντικό στοιχείο που λαμβάνεται υπόψη κατά την αλλαγή συλλόγου¹²¹.

99. Σε γενικές γραμμές, ο βαθμός συγκέντρωσης ή διασποράς των πελατών ακολουθεί τις

2017-2021 παρουσιάζει σχετική σταθερότητα. Βλ και σελ 14 (σχ.2.2) «Ναυτιλιακή Οικονομική». Ίδρυμα Ευγενίδου (εκπαιδευτικό κείμενο Ακαδημιών Εμπορικού Ναυτικού), Σαμπράκος – Γιαννόπουλος, 2021, όπου από το 2013 (έως το 2018) παρουσιάζεται σταθερότητα (με πτωτικές τάσεις) στην ποσοστιαία αύξηση του παγκόσμιου στόλου (Πηγή UNCTAD).

¹¹⁵ Βλ Τμήμα 8.8 σελ 60 Γνωστοποίησης.

¹¹⁶ Βλ Τμήμα 8.10 σελ 61 Γνωστοποίησης.

¹¹⁷ Βλ Τμήμα 8.10 στ) σελ 62 Γνωστοποίησης.

¹¹⁸ Τα μέρη αναφέρονται στους συλλόγους- μέλη του IG.

¹¹⁹ Βλ Τμήμα 8.7.β και 8.7.γ σελ 59 Γνωστοποίησης.

¹²⁰ Υπενθυμίζεται ότι το release call (εισφορά αποδέσμευσης) αφορά στη δυνατότητα επιστροφής ασφαλίσεων/εισφορών στο πλαίσιο αποδέσμευσης ενός Μέλους από περαιτέρω υποχρεώσεις έναντι του Συλλόγου σε σχέση με ένα πλοίο ή στόλο (βλ σχετ και Ενότητα Β.1.1 της παρούσας).

¹²¹ Βλ Τμήμα 8.7.δ σελ 59 Γνωστοποίησης.

παγκόσμιες τάσεις ιδιοκτησίας στόλου (global fleet ownership trend). Σύμφωνα με τη Γνωστοποίηση, υπάρχουν υψηλά επίπεδα συγκέντρωσης στις 5 μεγαλύτερες οικονομίες πλοιοκτησίας (Ελλάδα, Ιαπωνία, Κίνα, Γερμανία και Νορβηγία), οι οποίες αντιπροσωπεύουν περισσότερο από το 50% της παγκόσμιας χωρητικότητας (global owned tonnage)¹²². Σημειώνεται συναφώς ότι δεν παρατηρείται κάποιο συγκεκριμένο προφίλ πελάτη, καθώς η κατηγοριοποίησή τους δεν ακολουθεί κάποια συγκεκριμένη μεθοδολογία αλλά μπορεί να ακολουθήσει διάφορους τρόπους όπως επί παραδείγματι ιδιοκτησία σκάφους, τοποθεσία, τύπος σκάφους κ.ο.κ¹²³.

100. Σε γενικές γραμμές πάντως, η παροχή των ασφαλιστικών υπηρεσιών στις υπό εξέταση αγορές επικεντρώνεται στην ανάπτυξη προσφορών υπηρεσιών που βασίζονται σε υψηλά επίπεδα τεχνογνωσίας του κλάδου και στην ανάπτυξη ισχυρών διαπροσωπικών σχέσεων ενώ παράλληλα εμφανίζεται και μία αυξανόμενη υιοθέτηση ψηφιακής τεχνολογίας για την βελτίωση και εξατομίκευση των ασφαλιστικών προϊόντων, της διανομής τους, της εξυπηρέτησης των ασφαλιζόμενων και της ανάλυσης δεδομένων.

Δ. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

Δ.1. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΥΠΟ ΚΡΙΣΗ ΠΡΑΞΗΣ

101. Κατά το άρθρο 5 παρ. 2 στοιχ. α' του ν. 3959/2011, συγκέντρωση θεωρείται ότι υπάρχει όταν προκύπτει μόνιμη μεταβολή του ελέγχου από τη συγχώνευση με οποιονδήποτε τρόπο δύο ή περισσότερων προηγουμένως ανεξάρτητων επιχειρήσεων ή τμημάτων επιχειρήσεων. Υπό την έννοια αυτή, συγκέντρωση υπάρχει όταν δύο ή περισσότερες ανεξάρτητες επιχειρήσεις συγχωνεύονται σε μια νέα επιχείρηση και παύουν να υφίστανται ως χωριστές νομικές οντότητες. Συγκέντρωση μπορεί επίσης να υπάρξει όταν μια επιχείρηση απορροφάται από άλλη, η οποία διατηρεί τη νομική της ταυτότητα, ενώ η πρώτη παύει να υφίσταται ως νομική οντότητα¹²⁴.

102. Δεδομένου ότι το αποτέλεσμα μιας συγκέντρωσης είναι μια ενιαία επιχείρηση, δηλαδή μια ενιαία οικονομική οντότητα, για να προσδιοριστεί εάν, για τους σκοπούς του άρθρου 5 παρ. 2, στοιχ. α' του ν. 3959/2011, η εξεταζόμενη πράξη είναι μια συγκέντρωση, δηλαδή εάν η συγχώνευση των δραστηριοτήτων προηγουμένως ανεξάρτητων επιχειρήσεων θα οδηγούσε στη δημιουργία ενιαίας οικονομικής μονάδας, πρέπει να εξεταστεί εάν ο ως άνω Ενοποιημένος Αλληλασφαλιστικός Συνεταιρισμός εξασφαλίζει επαρκή βαθμό συγκέντρωσης των αποφάσεων και χρηματοοικονομικών συμφερόντων ώστε να έχει χαρακτηριστικά ενιαίας οικονομικής οντότητας για τους σκοπούς των άρθρων 5 έως 10 του ν. 3959/2011¹²⁵.

103. Σύμφωνα με δημόσια ανακοίνωση των μερών, η διάρθρωση του ενοποιημένου συλλόγου θα αντανάκλα την υφιστάμενη παράλληλη αμοιβαία δομή της North¹²⁶. Συναφώς, παρατηρείται καταρχάς ότι, επί του παρόντος, «[υ]πό τη δομή της παράλληλης αμοιβαίας αντασφάλισης, η North

¹²² Βλ Τμήμα 8.7.ε σελ 59-60 Γνωστοποίησης.

¹²³ Βλ Τμήμα 8.7.στ σελ 60 Γνωστοποίησης.

¹²⁴ Βλ. Κωδικοποιημένη ανακοίνωση της Επιτροπής για θέματα δικαιοδοσίας βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 139/2004 για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων [2008] ΕΕ C95/1, παρ. 9.

¹²⁵ Βλ. υπόθ. IV/M.1016 – *Price Waterhouse/ Coopers & Lybrand*, απόφαση της Ε.Επ. της 20.05.2022, παρ. 8.

¹²⁶ Βλ. την από 03.05.2022 παρουσίαση με θέμα «*North and Standard Club – The Merger Proposal Explained*», σελ. 28, διαθέσιμο σε <https://www.nepia.com/topics/north-and-the-standard-club>.

Re δεν αποτελεί τμήμα του ομίλου εταιριών του συλλόγου, και δεν υφίσταται σχέση νομικής ιδιοκτησίας ή ελέγχου ανάμεσα σε οποιοδήποτε από τα νομικά πρόσωπα του συλλόγου και τη *North Re*. Αντ' αυτού, οι οντότητες της *North* και η *North Re* υπόκεινται στην κοινή ιδιοκτησία των μελών των κλάδων P&I και FD&D του συλλόγου. Αυτό επιτυγχάνεται με τη χορήγηση στα μέλη αυτά δικαιωμάτων εταιρικής συμμετοχής τόσο στη *North UK* [...], όσο και στη *North Re*, για τη διάρκεια ισχύος του ασφαλιστήριου συμβολαίου τους»¹²⁷. Εξάλλου, κατά δήλωση των μερών, ενόψει της από κοινού συμμετοχής των μελών σε αμφότερες τις ως άνω οντότητες του Συλλόγου *North*, «μπορεί να θεωρηθεί ότι [οι *North UK* και *North Re*] επιδιώκουν και λειτουργούν με βάση ένα κοινό εμπορικό σκοπό και συμφέρον»¹²⁸. Σημειωτέον επίσης ότι οι δραστηριότητες της *North Re* περιορίζονται «σχεδόν αποκλειστικά» στην παροχή υπηρεσιών αντασφάλισης στις οντότητες του ομίλου *North*¹²⁹.

104. Ομοίως, με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία, η υπό κρίση συγκέντρωση συνίσταται στη δημιουργία ενός ενοποιημένου αλληλασφαλιστικού συλλόγου μέσω, αφενός μεν, ως προς την ασφαλιστική δραστηριότητα, της συνένωσης της SC BMA και των θυγατρικών της με τη *North UK* και τις θυγατρικές της, αφετέρου δε, ως προς την αντασφαλιστική δραστηριότητα, της συνένωσης της SC Re με τη *North Re*¹³⁰.

105. Στο πλαίσιο αυτό, η συναλλαγή θα έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία δύο παράλληλων δομών: (α) η πρώτη εξ αυτών θα έχει ως μητρική τη *NorthStandard UK*, δραστηριοποιούμενη στην παροχή ασφαλιστικών υπηρεσιών, και (β) η δεύτερη θα έχει ως μητρική τη *NorthStandard Re*, δραστηριοποιούμενη στην παροχή υπηρεσιών αντασφάλισης¹³¹. Όπως διευκρινίζουν τα μέρη, ο ενοποιημένος αλληλασφαλιστικός σύλλογος «θα λειτουργεί ως ενιαίος σύλλογος με ενιαία βάση μελών σε επίπεδο [*NorthStandard UK*] (ως μητρική εταιρεία του ασφαλιστικού ομίλου των δύο συγχωνευθέντων συλλόγων) και σε επίπεδο [*NorthStandard Re*] (ως μητρική εταιρεία του αντασφαλιστικού ομίλου των δύο συγχωνευθέντων συλλόγων)»¹³². Όπως και στην προεκτεθείσα περίπτωση της *North*, οι *NorthStandard UK* και *NorthStandard Re*, όπως θα προκύψουν με την ολοκλήρωση της υπό κρίση συναλλαγής, θα έχουν κοινή βάση μελών¹³³, αποτελούμενες, η μεν *NorthStandard UK* από τα υφιστάμενα μέλη των *North UK* και SC BMA, η δε *NorthStandard Re* από τα υφιστάμενα μέλη των *North Re* και SC Re¹³⁴.

106. Τα χαρακτηριστικά αυτά καταδεικνύουν την ύπαρξη σημαντικής κεντρικής διαχείρισης μεταξύ των δύο οντοτήτων *NorthStandard UK* και *NorthStandard Re* οι οποίες θα απαρτίζουν τον ενοποιημένο αλληλασφαλιστικό σύλλογο *NorthStandard*. Ως εκ τούτου, η υπό εξέταση συναλλαγή θα οδηγήσει στη δημιουργία ενιαίας οικονομικής οντότητας και συνιστά ενιαία πράξη συγκέντρωσης υπό την έννοια του άρθρου 5 παρ. 2 στοιχ. α' του ν. 3959/2011.

¹²⁷ Βλ. την από 03.05.2022 παρουσίαση με θέμα «*North and Standard Club – The Merger Proposal Explained*», ό.π., σελ. 27-28 (μετάφραση της Υπηρεσίας).

¹²⁸ Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. 5809/14.06.2022 επιστολή των γνωστοποιουσών ερ. 14α.

¹²⁹ Βλ. το υπ' αριθ. πρωτ. 3592/12.04.2022 Έντυπο Πλήρους Γνωστοποίησης, σελ. 12 και 19-20.

¹³⁰ Βλ. την από 13.03.2022 Συμφωνία-Πλαίσιο, Προοίμιο, σημ. (Α).

¹³¹ Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. 5809/14.06.2022 επιστολή των γνωστοποιουσών, ερ. 14α.

¹³² Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. 4988/23.05.2022 επιστολή των γνωστοποιουσών, ερ. 22.

¹³³ Βλ. την από 03.05.2022 παρουσίαση με θέμα «*North and Standard Club – The Merger Proposal Explained*», Παράρτημα 2, σελ. 40.

¹³⁴ Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. 5809/14.06.2022 επιστολή των γνωστοποιουσών, ερ. 14α.

Δ.2. ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΕΑ

107. Η υπό εξέταση συγκέντρωση υπόκειται σε γνωστοποίηση στην Επιτροπή Ανταγωνισμού, δεδομένου ότι, ο συνολικός κύκλος εργασιών των συμμετεχουσών επιχειρήσεων κατά τη χρήση του έτους 2021 ανέρχεται σε [...] και υπερβαίνει συνεπώς το προβλεπόμενο κατώφλι των [...].

108. Επίσης, πληρούται το σωρευτικά προβλεπόμενο κριτήριο υπαγωγής, αναφορικά με τον κύκλο εργασιών που πραγματοποιείται στην εθνική αγορά, από δύο, τουλάχιστον, συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις, χωριστά για καθεμία εξ αυτών, καθώς ο κύκλος εργασιών του Ομίλου της North UK στην ελληνική αγορά, ανερχόμενος κατά τη χρήση του έτους 2021 σε [...], υπερβαίνει το προβλεπόμενο κατώφλι των [...]¹³⁵. Περαιτέρω, ο συνολικός κύκλος εργασιών του Ομίλου της SC BMA, ανερχόμενος, στην εθνική αγορά, κατά τη χρήση του έτους 2021, [...] επίσης υπερβαίνει το προβλεπόμενο κατώφλι των [...].

109. Περαιτέρω, δεν πληρούνται τα κατώτατα όρια του κύκλου εργασιών, σύμφωνα με το άρθρο 1 του Κανονισμού (ΕΚ) 139/2004¹³⁶, καθώς ο συνολικός κύκλος εργασιών τους παγκοσμίως υπολείπεται των κατώτατων ορίων (ανερχόμενος σε [...]) και κατ' αποτέλεσμα η εξεταζόμενη συναλλαγή δεν έχει κοινοτική διάσταση. Κατά συνέπεια, η παρούσα γνωστοποίηση υποβάλλεται αρμοδίως ενώπιον της ΕΑ.

Δ.3. ΕΛΕΓΧΟΣ ΠΑΡΑΔΕΚΤΟΥ, ΕΜΠΡΟΘΕΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣΗΚΟΝΤΟΣ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

110. Κατόπιν της υπογραφής της Σύμβασης-Πλαίσιο στις 13.3.2022, οι North UK, North RE και SC BMA προέβησαν σε εμπρόθεσμη υποβολή γνωστοποίησης της σχετικής συναλλαγής ενώπιον της ΕΑ στις 12.4.2022¹³⁷, ήτοι προ της λήξης του διαστήματος των τριάντα ημερών για τη γνωστοποίηση της συναλλαγής, που προβλέπεται στο άρθρο 6 του Ν. 3959/2011¹³⁸.

111. Η εν λόγω γνωστοποίηση θεωρείται εμπρόθεσμη και παραδεκτή¹³⁹. Σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 11 και 12 του Ν. 3959/2011, η 29.6.2022 θεωρείται ως ημερομηνία προσήκουσας γνωστοποίησης. Συνεπώς, η προθεσμία έκδοσης απόφασης της ΕΑ επί της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης παρέρχεται την 01.8.2022.

Ε. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

112. Ουσιαστικό κριτήριο ελέγχου των συγκεντρώσεων αποτελεί, κατά το άρθρο 7 παρ. 1 του ν. 3959/2011, ο σημαντικός ή μη περιορισμός του ανταγωνισμού ως αποτέλεσμα της υπό κρίση

¹³⁵ Βλ. ανωτέρω Ενότητα Β.3 της παρούσας.

¹³⁶ Του Συμβουλίου της 20.1.2004, για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων («Κοινοτικός Κανονισμός Συγκεντρώσεων»), ΕΕ L 024 της 29/01/2004, σελ. 0001 - 0022.

¹³⁷ Αριθ. πρωτ. 3592/12.4.2022.

¹³⁸ Τη γνωστοποίηση συνόδευε το προβλεπόμενο στο άρθρο 45 παρ. 1 Ν. 3959/2011 παράβολο των 1.100 Ευρώ. Βλ. σχετικά άρθρο 45 παρ. 1 του ν. 3959/2011, όπως ισχύει. Το υποβληθέν ηλεκτρονικό παράβολο €1.100 εκδόθηκε την 5.4.2022 (κωδικός παραβόλου 469373305952 1003 0049).

¹³⁹ Οι Γνωστοποιούσες απέστειλαν στην ΕΑ αντίτυπο του φύλλου της ημερήσιας οικονομικής εφημερίδας πανελλαδικής κυκλοφορίας «Η ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ» της 16.4.2022, στο οποίο δημοσιεύτηκε η υπό κρίση πράξη, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 6 παρ. 6 Ν. 3959/2011 και στη με αριθ. 558/VII/2013 Απόφαση της ΕΑ για τον καθορισμό του ειδικότερου περιεχομένου της γνωστοποίησης συγκεντρώσεων. Το κείμενο της ως άνω δημοσίευσης αναρτήθηκε στο διαδικτυακό τόπο της ΕΑ, κατ' άρθρο 6 παρ. 6 εδ. β' του Ν. 3959/2011.

συγκέντρωσης, στην εθνική αγορά ή σε ένα σημαντικό τμήμα της, και ιδίως με τη δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης.

113. Κατά την αξιολόγηση των επιπτώσεων μιας συγκέντρωσης στον ανταγωνισμό, η Επιτροπή συγκρίνει τις συνθήκες ανταγωνισμού που θα προκύψουν από την κοινοποιηθείσα συγκέντρωση με εκείνες που θα επικρατούσαν χωρίς αυτήν. Οι συνθήκες ανταγωνισμού που υφίστανται κατά το χρόνο της συγκέντρωσης και, σε ορισμένες περιπτώσεις, τυχόν μελλοντικές αλλαγές που ευλόγως αναμένονται αποτελούν το στοιχείο της σύγκρισης για την αξιολόγηση των επιπτώσεων που συνδέονται αιτιωδώς με την συγκέντρωση.

114. Στην υπό εξέταση περίπτωση, η σκοπούμενη συγκέντρωση αφορά σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στις ίδιες σχετικές αγορές προϊόντων, συνεπώς πρόκειται για οριζόντια συγκέντρωση επιχειρήσεων.

115. Η υπό εξέταση συγκέντρωση θα επιφέρει αλλαγές στη δομή των σχετικών αγορών, καθώς, όπως εξηγήθηκε ανωτέρω κατά τον ορισμό των σχετικών αγορών, προκαλεί ανακατατάξεις στη θέση των ανταγωνιστών. Ωστόσο, όπως αναλύεται πιο διεξοδικά αμέσως κατωτέρω, εκτιμάται ότι δεν θα επηρεάσει σημαντικά το επίπεδο του ανταγωνισμού, δεδομένου ότι τα μερίδια αγοράς των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση εταιριών δεν διαγράφονται ιδιαίτερα υψηλά. Ειδικότερα παρατηρούνται τα ακόλουθα:

E.1 Η άποψη των γνωστοποιουσών

116. Οι γνωστοποιούσες αναφέρουν καταρχάς ότι, σύμφωνα με το στενότερο δυνατό ορισμό, οι σχετικές αγορές προϊόντος στις οποίες αφορά η υπό εξέταση συγκέντρωση είναι οι εξής: (α) αγορά ασφαλιστικής κάλυψης Προστασίας και Αποζημίωσης (P&I), (β) αγορά ασφαλιστικής κάλυψης Ναύλων, Σταλιών και Άμυνας (FD&D), και (γ) αγορά ασφαλιστικής κάλυψης Κινδύνων Πολέμου (War Risk). Κατά την άποψη των γνωστοποιουσών, οι γεωγραφική διάσταση και των τριών ως άνω αγορών είναι παγκόσμια. Εξάλλου, τα μέρη εκτιμούν ότι «το συνδυασμένο μερίδιο αγοράς τους στον τομέα του Κινδύνου Πολέμου (War Risk) δεν υπερβαίνει το [5-10]%, ενώ στα συμβόλαια P&I και FD&D δεν υπερβαίνει το [15-25]% και [10-15]% αντίστοιχα»¹⁴⁰.

117. Περαιτέρω, σύμφωνα με τις γνωστοποιούσες, η αγορά P&I είναι κατακερματισμένη, καθώς δραστηριοποιείται σε αυτή μεγάλος αριθμός Συλλόγων P&I (ορισμένοι εκ των οποίων είναι μέλη του IG, ενώ άλλοι όχι), αλλά και εμπορικών ασφαλιστών που παρέχουν υπηρεσίες ασφαλιστικής κάλυψης P&I και FD&D. Εξάλλου, τα μέρη επικαλούνται το σημαντικό μέγεθος τεσσάρων ανταγωνιστικών Συλλόγων P&I, ήτοι των UK, Skuld, Britannia, West, οι οποίοι, σε συνδυασμό με άλλους ανταγωνιστές τα μερίδια αγοράς των οποίων υπερβαίνουν το [0-5]%, είναι σε θέση να ασκήσουν σημαντικούς περιορισμούς στις δραστηριότητές τους. Πέραν τούτου, οι γνωστοποιούσες αναφέρονται στην ύπαρξη τουλάχιστον δώδεκα (12) επιπλέον ανταγωνιστών (κατά κύριο λόγο εκτός του IG) με μερίδια αγοράς που κυμαίνονται μεταξύ [0-5]% και [0-5%]¹⁴¹.

118. Για τους λόγους αυτούς, οι γνωστοποιούσες υποστηρίζουν ότι «δεν υπάρχει προοπτική η Συναλλαγή να έχει αρνητικές συνέπειες στον ανταγωνισμό είτε στην ευρύτερη αγορά P&I είτε στα

¹⁴⁰ Βλ. το υπ' αριθ. πρωτ. 3592/12.04.2022 Έντυπο Πλήρους Γνωστοποίησης, σελ. 53.

¹⁴¹ Βλ. το υπ' αριθ. πρωτ. 3592/12.04.2022 Έντυπο Πλήρους Γνωστοποίησης, σελ. 54.

στενά τμήματα P&I/ FD&D»¹⁴².

Ε.2 Οι απόψεις των ανταγωνιστών

119. Η Υπηρεσία απηύθυνε ερωτηματολόγια σε [...] βασικούς ανταγωνιστές των γνωστοποιουσών – και μέλη του IG – αναζητώντας, μεταξύ άλλων, τις εκτιμήσεις τους για τις επιπτώσεις της υπό εξέταση συγκέντρωσης¹⁴³. Οι ερωτώμενοι στο σύνολό τους απάντησαν ότι θεωρούν ότι η εν θέματι συγκέντρωση δεν είναι σε θέση να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό σε καμία από τις επηρεαζόμενες αγορές ασφαλιστικής κάλυψης (α) Προστασίας και Αποζημίωσης (P&I) και (β) Ναύλων, Σταλιών και Άμυνας (FD&D)¹⁴⁴.

Ε.3. Η αξιολόγηση της Υπηρεσίας

Ε 3.1. Οριζόντιες επιπτώσεις μη συντονισμένης συμπεριφοράς

120. Κατά κανόνα, μία συγκέντρωση με επιπτώσεις μη συντονισμένης συμπεριφοράς θα εμποδίσει σημαντικά τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό με τη δημιουργία ή την ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης από μία και μόνη επιχείρηση, η οποία θα έχει συνήθως αισθητά μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς από τον επόμενο σε μέγεθος ανταγωνιστή μετά τη συγκέντρωση¹⁴⁵.

121. Από την ανάλυση που προηγήθηκε και εφόσον χρησιμοποιηθεί η ιδιαίτερα στενή οριοθέτηση της αγοράς, εντοπίστηκαν οι εξής επηρεαζόμενες αγορές: (α) αγορά παροχής υπηρεσιών ασφαλιστικής κάλυψης Προστασίας και Αποζημίωσης (P&I)¹⁴⁶ και (β) αγορά παροχής υπηρεσιών ασφαλιστικής κάλυψης Ναύλων, Σταλιών και Άμυνας (FD&D)¹⁴⁷.

Ε. 3.1.1. Επηρεαζόμενη αγορά ασφαλιστικής κάλυψης Προστασίας και Αποζημίωσης (P&I)

122. Στην επηρεαζόμενη αγορά παροχής υπηρεσιών ασφαλιστικής κάλυψης Προστασίας και Αποζημίωσης (P&I), το μερίδιο αγοράς των συγχωνευόμενων επιχειρήσεων διαμορφώθηκε το 2021,

¹⁴² Βλ. το υπ' αριθ. πρωτ. 3592/12.04.2022 Έντυπο Πλήρους Γνωστοποίησης, σελ. 55.

¹⁴³ Βλ. [...] επιστολές παροχής στοιχείων της Υπηρεσίας, ερ. 5 («Παραθέστε την εκτίμησή σας για τις επιπτώσεις της υπό εξέταση γνωστοποιηθείσας πράξης στη λειτουργία του ανταγωνισμού στις αγορές παροχής υπηρεσιών ασφαλιστικής κάλυψης: (α) P&I και (β) FD&D. Τεκμηριώστε την απάντησή σας»).

¹⁴⁴ [...] («The Company is of the view that the merger of the Clubs (a change from 13 to 12 IG P&I Clubs) identified by the Hellenic Republic Competition Commission will not adversely affect competition amongst the existing providers of P&I and FD&D insurance coverage services»)- [...] («Our view is that consolidation, either in relation to the current proposed merger or any future merger, in and of itself does not pose an issue for our business, or for healthy competition between the Clubs which comprise the International Group, or for the wider P&I or FD&D market. We consider there to be sufficient diversification within the group to avoid a single Club acquiring a market share which could pose a threat. [...]»)- [...] («We do not anticipate any material change [...]»)- [...] («[...] our opinion is that the proposed merger club will not impair the functioning of competition in the markets»)- [...] («We do not believe that the merger will have any adverse effects on competition in the P&I or FD&D markets. The combined entity will only have about a 20% market share of the P&I market and the 12 P&I Clubs remaining in the market will continue to ensure the vibrancy of competition»)- [...] («Λόγω του γεγονότος ότι καθεμία από τις προαναφερθείσες αγορές είναι ιδιαίτερος ανταγωνιστική με σημαντικό αριθμό ενεργών συμμετεχόντων, εκτιμούμε ότι η υπό κρίση συγχώνευση δεν εγείρει ανησυχίες σχετικά με το δίκαιο του ανταγωνισμού. Οι πελάτες των συγχωνευόμενων μερών, εάν αυτό χρειαστεί, δεν θα συναντήσουν δυσκολίες στη μετάβασή τους σε άλλους προμηθευτές επειδή: α) υπάρχουν πολλοί εναλλακτικοί Σύλλογοι P&I που προσφέρουν αντίστοιχες υπηρεσίες με ίδιους όρους και β) δεν θα αντιμετωπίσουν σημαντικό κόστος μεταστροφής»).

¹⁴⁵ Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων, παρ. 25.

¹⁴⁶ Βλ. Ενότητα Γ.3.1 ανωτέρω.

¹⁴⁷ Βλ. Ενότητα Γ.3.3 ανωτέρω.

για τη μεν North σε [5-10]-%, σε όρους εγγεγραμμένων ασφαλιστρών (με μεσιτεία και χωρίς μεσιτεία, και]σε [10-15]%, σε όρους ασφαλισμένης χωρητικότητας (*tonnage*), για τη δε Standard σε [5-10]%, και [5-10]%, αντίστοιχα. Στην ίδια αγορά δραστηριοποιούνταν το 2021, ως μέλη του IG, άλλοι 7 ανταγωνιστές με μερίδια αγοράς που κυμαίνονταν από [0-5]% έως περί το [15-25]%, καθώς και άλλοι 4 ανταγωνιστές (επίσης μέλη του IG) με μερίδιο αγοράς κάτω από [0-5]%. Παράλληλα δραστηριοποιούνται και σημαντικός αριθμός (περί τους 15) μικρότερων ανταγωνιστών, μη μελών του IG, με μερίδια αγοράς (σε όρους ύψους ασφαλιστρών) που κυμαίνονται, σύμφωνα με τα προσκομισθέντα στοιχεία, από [0-5]% έως [0-5]% αλλά και πληθώρα άλλων¹⁴⁸. Μετά την υπό κρίση πράξη, η συγχωνευθείσα οντότητα θα κατέχει την α' θέση στη συγκεκριμένη αγορά σε όρους ύψους ασφαλιστρών και χωρητικότητας εκτοπίζοντας οριακά από την θέση αυτή την Gard.

123. Σε κάθε περίπτωση, όπως προκύπτει από τα ανωτέρω, το συνδυαστικό μερίδιο αγοράς των μερών μετά τη συγκέντρωση, ανερχόμενο σε [15-25]%, σε όρους εγγεγραμμένων ασφαλιστρών (με μεσιτεία και χωρίς μεσιτεία), και σε [15-25]%, σε όρους ασφαλισμένης χωρητικότητας (*tonnage*), υπολείπεται του 25% που, κατά την Ε.Ε., αποτελεί το όριο κάτω από το οποίο υφίσταται ένδειξη ότι η συγκέντρωση δεν είναι πιθανό να εμποδίσει τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό λόγω του περιορισμένου μεριδίου αγοράς των συμμετεχουσών επιχειρήσεων¹⁴⁹. Άλλωστε και η μεταβολή του δείκτη συγκέντρωσης (Δ) υπολείπεται σημαντικά του ασφαλούς (και πλέον αυστηρού) ορίου των 150 μονάδων καθώς σε όρους ασφαλιστρών ανέρχεται σε μόλις 111,20 μονάδες, ενώ σε όρους ασφαλισμένης χωρητικότητας το υπερβαίνει οριακά ανερχόμενη σε 153,20 μονάδες.

124. Για λόγους πληρότητας, σημειώνεται ότι, ακόμα και αν ήθελε υποτεθεί ότι η γεωγραφική διάσταση της αγοράς P&I ήταν δυνατό να περιοριστεί στα όρια της ελληνικής επικράτειας (*quod non*), τα μερίδια των μερών στη σχετική αγορά δεν θα υπερέβαιναν το [15-25]% ως προς τη χωρητικότητα (*tonnage*) και το [15-25]% ως προς τα μικτά ασφάλιστρα¹⁵⁰.

125. Ως εκ τούτου, εκτιμάται ότι υπάρχει αυξημένη ανταγωνιστική ισχύς στην αγορά παροχής υπηρεσιών ασφαλιστικής κάλυψης Προστασίας και Αποζημίωσης (P&I), ούτως ώστε η επιχείρηση που θα προκύψει από την εξεταζόμενη συγκέντρωση να μην βρίσκεται σε κατάσταση οικονομικής ισχύος με δυνατότητα να εμποδίζει τη διατήρηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην εν λόγω αγορά, συμπεριφερόμενη σε σημαντικό βαθμό ανεξάρτητα έναντι των ανταγωνιστών, των πελατών της και τελικά των καταναλωτών, ενώ τέλος επισημαίνεται ότι ούτε οι ανταγωνιστικοί σύλλογοι των μερών εξέφρασαν κάποια ανησυχία ως προς τις ανταγωνιστικές επιπτώσεις της εν λόγω πράξης.

126. Συμπερασματικά, υπό τις συνθήκες της παρούσας συγκέντρωσης, δεν προκύπτει ότι αυτή θα μεταβάλλει ουσιωδώς τις συνθήκες ανταγωνισμού στην ως άνω αγορά με τη δημιουργία ή ενίσχυση ατομικής δεσπόζουσας θέσης.

¹⁴⁸ Βλ. Ενότητα Β.1.1 της παρούσας.

¹⁴⁹ Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων, παρ. 18. Το τεκμήριο αυτό είναι μαχητό, βλ. Edurne Navarro, Andrés Font, Jaime Folguera και Juan Briones, *Merger Control in the EU* (2nd edition, Oxford University Press 2005), παρ. 6.28, σελ. 151. Βλ. επίσης ενδεικτικά M.1882 Pirelli/BICC, παρ.57-58 (όπου εξετάστηκαν συνοπτικά μερίδια ύψους κάτω του 25% και έγινε δεκτό ότι δεν περιόριζαν τον ανταγωνισμό λόγω του ότι η αγορά ήταν αρκετά κατακερματισμένη, ενώ υπήρχαν και αρκετές εναλλακτικές επιλογές για τους πελάτες).

¹⁵⁰ Βλ. Ενότητα Γ.4.1 ανωτέρω.

E.3.1.2. Επηρεαζόμενη αγορά ασφαλιστικής κάλυψης Ναύλων, Σταλιών και Άμυνας (FD&D)

127. Στην επηρεαζόμενη αγορά παροχής υπηρεσιών ασφαλιστικής κάλυψης Ναύλων, Σταλιών και Άμυνας (FD&D), το μερίδιο αγοράς των συγχωνευόμενων επιχειρήσεων κυμαίνεται το 2021, για τη μεν North από 8,30% έως 11,09%, σε όρους εγγεγραμμένων ασφαλιστρών (με μεσιτεία και χωρίς μεσιτεία), για τη δε Standard από 3,08% έως 4,50%¹⁵¹. αντίστοιχα. Στην ίδια αγορά σημειώνεται ότι δραστηριοποιείται και πληθώρα ανταγωνιστών τόσο μέλη όσο και μη μέλη του του IG.

128. Σε κάθε περίπτωση, όπως προκύπτει από τα ανωτέρω, το συνδυαστικό μερίδιο αγοράς των μερών μετά τη συγκέντρωση, κυμαίνεται από [10-15]% έως [15-25]% καθιστώντας την αγορά ακόμα και υπό το δυσμενέστερο σενάριο οριακά επηρεαζόμενη. Το γεγονός αυτό αντικατοπτρίζεται και στη μεταβολή του δείκτη συγκέντρωσης (Δ) ο οποίος υπολείπεται σημαντικά του ασφαλούς (και πλέον αυστηρού) ορίου των 150 μονάδων ανερχόμενος οριακά στις 100 μονάδες (99,85) υπό το αυστηρό σενάριο και μόλις στις 79,9 υπό το ευνοϊκό σενάριο. Σε κάθε περίπτωση, το μερίδιο αγοράς των μερών μετά τη συγκέντρωσης υπολείπεται του 25% που, αποτελεί το όριο κάτω από το οποίο υφίσταται ένδειξη ότι η συγκέντρωση δεν είναι πιθανό να εμποδίσει τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό λόγω του περιορισμένου μεριδίου αγοράς των συμμετεχουσών επιχειρήσεων.

129. Για λόγους πληρότητας, σημειώνεται ότι, ακόμα και αν ήθελε υποθεθεί ότι η γεωγραφική διάσταση της αγοράς FD&D ήταν δυνατό να περιοριστεί στα όρια της ελληνικής επικράτειας (quod non), τα μερίδια των μερών στη σχετική αγορά δεν θα υπερέβαιναν το [25-35]% ως προς τη χωρητικότητα (tonnage) και το [25-35]% ως προς τα μικτά ασφάλιστρα¹⁵².

130. Ως εκ τούτου, εκτιμάται ότι υπάρχει αυξημένη ανταγωνιστική ισχύς στην αγορά παροχής υπηρεσιών ασφαλιστικής κάλυψης Ναύλων, Σταλιών και Άμυνας (FD&D), ούτως ώστε η επιχείρηση που θα προκύψει από την εξεταζόμενη συγκέντρωση να μην βρίσκεται σε κατάσταση οικονομικής ισχύος με δυνατότητα να εμποδίζει τη διατήρηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην εν λόγω αγορά, συμπεριφερόμενη σε σημαντικό βαθμό ανεξάρτητα έναντι των ανταγωνιστών, των πελατών της και τελικά των καταναλωτών ενώ τέλος επισημαίνεται ότι ούτε οι ανταγωνιστικοί σύλλογοι των μερών εξέφρασαν κάποια ανησυχία ως προς τις ανταγωνιστικές επιπτώσεις της εν λόγω πράξης.

131. Συμπερασματικά, υπό τις συνθήκες της παρούσας συγκέντρωσης, δεν προκύπτει ότι αυτή θα μεταβάλει ουσιωδώς τις συνθήκες ανταγωνισμού στην ως άνω αγορά με τη δημιουργία ή ενίσχυση ατομικής δεσπόζουσας θέσης.

E 3.2. Οριζόντιες επιπτώσεις συντονισμένης συμπεριφοράς

132. Ως προς τη δημιουργία συντονισμένων αποτελεσμάτων στην αγορά εξετάζεται αν λόγω της συγκέντρωσης, η φύση του ανταγωνισμού μεταβάλλεται κατά τέτοιο τρόπο, ούτως ώστε επιχειρήσεις που προηγουμένως δεν συντόνιζαν τη συμπεριφορά τους, μετά τη συναλλαγή να είναι πολύ πιθανότερο να συντονίζουν τη συμπεριφορά τους και να αυξάνουν τις τιμές ή με άλλο τρόπο να βλάπτουν τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό.

¹⁵¹ Υπενθυμίζεται ότι στην αγορά FD&D οι εκτιμήσεις των μερών ως προς το σύνολο της αγοράς δεν συμπίπτουν και ως εκ τούτου στο πλαίσιο της υπό εξέταση συγκέντρωσης τα μερίδια αγοράς παρατίθενται σε εύρος αναλόγως του ύψους της συνολικής αγοράς που έχει εκτιμηθεί (κάτω όριο: ευνοϊκό σενάριο ήτοι μεγαλύτερο μέγεθος αγοράς και χαμηλότερο μερίδιο, άνω όριο: αυστηρό σενάριο ήτοι μικρότερο μέγεθος αγοράς και υψηλότερο μερίδιο).

¹⁵² Βλ. Ενότητα Γ.4.2 ανωτέρω.

E.3.2.1. Επηρεαζόμενη αγορά ασφαλιστικής κάλυψης Προστασίας και Αποζημίωσης (P&I)

133. Αναφορικά με ενδεχόμενη δημιουργία συντονισμένων αποτελεσμάτων στην αγορά παροχής υπηρεσιών ασφαλιστικής κάλυψης Προστασίας και Αποζημίωσης (P&I), ενόψει του αριθμού των ανταγωνιστών που δραστηριοποιούνται στη σχετική αγορά και του βαθμού συγκέντρωσης αυτής, εκτιμάται ότι η υιοθέτηση σε μόνιμη βάση μιας συντονισμένης συμπεριφοράς με στόχο την πραγματοποίηση πωλήσεων σε αυξημένες τιμές δεν είναι πιθανή και βιώσιμη.

134. Συγκεκριμένα, μετά την ολοκλήρωση της υπό εξέταση συναλλαγής, οι ανταγωνιστές των συμμετεχουσών επιχειρήσεων στην επηρεαζόμενη αγορά, οι οποίοι επιτυγχάνουν μερίδια αγοράς άνω του 5%, θα είναι επτά (7). Παράλληλα, όπως καταδείχτηκε ανωτέρω¹⁵³, ο βαθμός συγκέντρωσης στην εν λόγω αγορά διατηρείται σε σχετικά χαμηλά επίπεδα τόσο πριν, όσο και μετά την ολοκλήρωση της συγκέντρωσης. Για τους λόγους αυτούς, παρότι ο βαθμός της συγκέντρωσης στην αγορά παροχής υπηρεσιών ασφαλιστικής κάλυψης Προστασίας και Αποζημίωσης (P&I) αυξάνει σε ορισμένη έκταση, η αύξηση που προκύπτει από την παρούσα πράξη δεν προβλέπεται, αφ' εαυτής, να οδηγήσει στη δημιουργία ή την ενδυνάμωση συλλογικής δεσπόζουσας θέσης¹⁵⁴. Βάσει όλων των ανωτέρω, υπό τις συνθήκες της παρούσας συγκέντρωσης, δεν προκύπτει ότι αυτή θα μεταβάλει ουσιωδώς τις συνθήκες ανταγωνισμού στην ως άνω αγορά με τη δημιουργία ή ενίσχυση συλλογικής δεσπόζουσας θέσης.

E.3.2.2. Επηρεαζόμενη αγορά ασφαλιστικής κάλυψης Ναύλων, Σταλιών και Άμυνας (FD&D)

135. Αναφορικά με ενδεχόμενη δημιουργία συντονισμένων αποτελεσμάτων στην αγορά παροχής υπηρεσιών ασφαλιστικής κάλυψης Ναύλων, Σταλιών και Άμυνας (FD&D), ενόψει του αριθμού των ανταγωνιστών που δραστηριοποιούνται στη σχετική αγορά και του βαθμού συγκέντρωσης αυτής, εκτιμάται ότι η υιοθέτηση σε μόνιμη βάση μιας συντονισμένης συμπεριφοράς με στόχο την πραγματοποίηση πωλήσεων σε αυξημένες τιμές δεν είναι πιθανή και βιώσιμη.

136. Παράλληλα, όπως καταδείχτηκε ανωτέρω¹⁵⁵, ο βαθμός συγκέντρωσης στην εν λόγω αγορά δεν μεταβάλλεται ουσιωδώς ως αποτέλεσμα της υπό κρίση συγκέντρωσης. Για τους λόγους αυτούς, παρότι ο βαθμός της συγκέντρωσης στην αγορά παροχής υπηρεσιών ασφαλιστικής κάλυψης Ναύλων, Σταλιών και Άμυνας (FD&D) αυξάνει σε ορισμένη έκταση, η αύξηση που προκύπτει από την παρούσα πράξη δεν προβλέπεται, αφ' εαυτής, να οδηγήσει στη δημιουργία ή την ενδυνάμωση συλλογικής δεσπόζουσας θέσης.

137. Βάσει όλων των ανωτέρω, υπό τις συνθήκες της παρούσας συγκέντρωσης, δεν προκύπτει ότι αυτή θα μεταβάλει ουσιωδώς τις συνθήκες ανταγωνισμού στην ως άνω αγορά με τη δημιουργία ή

¹⁵³ Βλ. Ενότητα Γ.4.1 ανωτέρω.

¹⁵⁴ Σύμφωνα με την απόφαση 1999/329/ΕΚ σκέψη 121, οι σύλλογοι P&I που είναι μέλη του International Group είναι ανεξάρτητες ενότητες που συνδέονται με ισχυρούς οικονομικούς δεσμούς και λόγω αυτού του γεγονότος, κατέχουν από κοινού δεσπόζουσα θέση στην παγκόσμια αγορά απευθείας ασφάλισης P&I καθώς επίσης και στην παγκόσμια αγορά αντασφάλισης P&I για επίπεδα κάλυψης υψηλότερα από 1,8 δισεκατομμύρια ευρώ. Εν προκειμένω, επικουρικά, επισημαίνεται σε ότι αφορά την δημιουργία η ενδυνάμωση συλλογικής δεσπόζουσας θέσης ότι τα συμμετέχοντα μέρη στην παρούσα συγκέντρωση είναι ούτως ή άλλως μέρη του ίδιου παγκόσμιου group συνεταιρισμών θαλάσσιας αλληλασφάλισης ήτοι του International Group και συγκεκριμένα πρόκειται για τις 3 οντότητες από τις 13 που απαρτίζουν το εν λόγω group. Ως εκ τούτου τυχόν συλλογική δεσπόζουσα θέση ήθελε κατέχει το εν λόγω group, σε πιθανό υποσύνολο της παγκόσμιας αγοράς P&I δεν μεταβάλλεται από την υπό αξιολόγηση πράξη.

¹⁵⁵ Βλ. Ενότητα Γ.4.2 ανωτέρω.

ενίσχυση συλλογικής δεσπόζουσας θέσης.

Συμπεράσματα

138. Συμπερασματικά, η γνωστοποιούμενη συναλλαγή πληροί τα χαρακτηριστικά της συγκέντρωσης κατ' άρθρο 5 του ν. 3959/2011 και εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 6, παρ. 1 του ν. 3959/2011, διότι οι κύκλοι εργασιών των συμμετεχουσών επιχειρήσεων υπερβαίνουν τα οριζόμενα κατώφλια σε παγκόσμιο και σε εθνικό επίπεδο.

139. Ωστόσο, συνεκτιμώντας όλα τα προεκτεθέντα, η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση δεν αναμένεται να προκαλέσει σημαντικό περιορισμό του ανταγωνισμού και εκτιμάται ότι δεν προκαλούνται σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό αυτής με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού σε οποιαδήποτε από τις ανωτέρω εξεταζόμενες αγορές.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού, σε Τμήμα, ομόφωνα εγκρίνει, την από 12.4.2022 (αρ. πρωτ. 3592) γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση, η οποία αφορά στη συγχώνευση των φορέων με τις επωνυμίες «The Standard Club Ltd», «The North of England Protecting and Indemnity Association Limited» και «The North of England Mutual Insurance Association (Bermuda) Limited», κατ' εφαρμογή του άρθρου 8 παρ. 3 του ν. 3959/2011, δεδομένου ότι η εν λόγω συγκέντρωση, καίτοι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 3959/2011, δεν προκαλεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό αυτής με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού στις αγορές στις οποίες αφορά.

Η απόφαση εκδόθηκε την 29η Ιουλίου 2022.

Η απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η Προεδρεύουσα

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ